

Informacja o stanie sanitarnym i sytuacji epidemiologicznej

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Nisku

luty 2017

Coroczna ocena stanu sanitarnego i sytuacji epidemiologicznej w powiecie nizańskim w 2016r., opisuje sytuację sanitarno-epidemiologiczną oraz efekty monitoringu i realizowanych zadań w zakresie zdrowia publicznego.

Głównym celem działania było zapewnienie bezpieczeństwa zdrowotnego ludności powiatu nizańskiego poprzez analizę występujących zagrożeń i organizację efektywnego nadzoru oraz kształtowanie właściwych postaw i zachowań zdrowotnych umacniających stan zdrowia ludności.

Podjęmowane działania skierowane były na poprawę zdrowia publicznego, w tym zapobieganie chorobom, usuwanie źródeł zagrożeń dla zdrowia. Monitorowano jakość wody do spożycia, sprawowano nadzór nad warunkami zdrowotnymi żywności, żywienia i przedmiotów użytku, higieny pracy w zakładach pracy, higieny procesów nauczania i wychowania, higieny wypoczynku i rekreacji, oceniano warunki higieniczno-sanitarne, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia w których udzielane są świadczenia zdrowotne. Prowadzono także działalność przeciwepidemiczną wynikającą z zagrożeń zdrowotnych, takich jak choroby zakaźne i zakażenia.

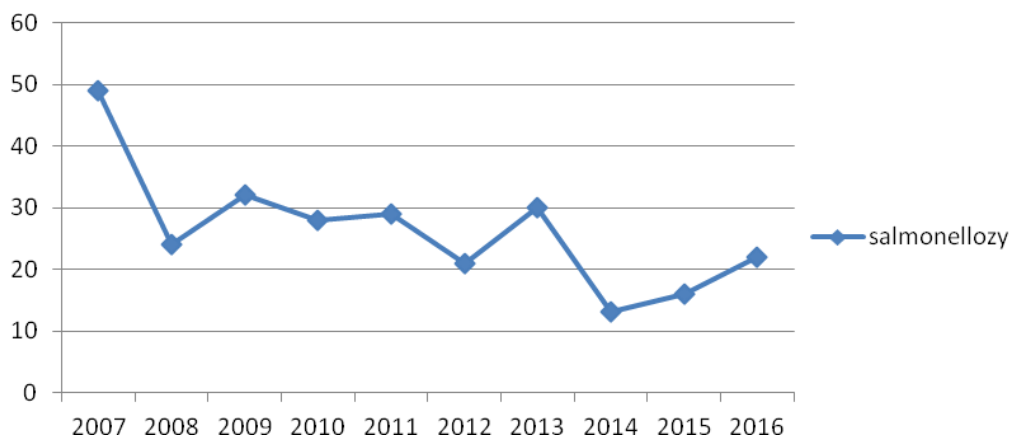
SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA WYBRANYCH CHOROÓB ZAKAŻNYCH

Opracowanie przedstawia dane dotyczące kształtowania się sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych na terenie powiatu niżańskiego w odniesieniu do roku 2016.

Na podstawie zgłoszeń przypadków zachorowań, zakażeń i zatruc wpływających do Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Nisku z podmiotów leczniczych prowadzona jest rejestracja chorób zakaźnych pozwalająca na bieżący monitoring i ocenę sytuacji epidemiologicznej w powiecie oraz wczesne podejmowanie ewentualnych działań przeciwepidemicznych.

Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych w powiecie niżańskim w 2016 roku w porównaniu do poprzedniego roku przedstawiała się następująco:

Odnotowano niewielki wzrost zachorowań na salmonellozy 22/16 (podobnie jak w latach ubiegłych dominował szczep **Salmonella enteritidis**),

Zaobserwowano spadek zachorowań na:

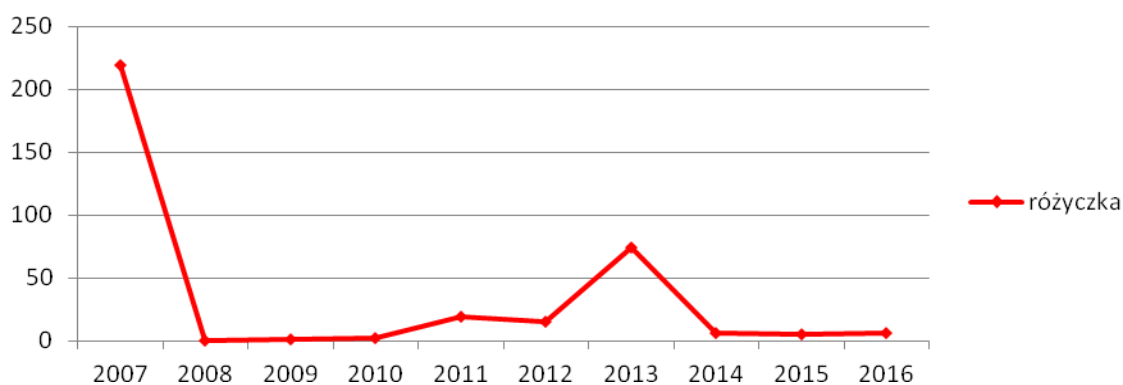
- biegunki i zapalenia żołądkowo-jelitowe BNO 112/151, w tym u dzieci do lat dwóch 42/50,
- wirusowe zakażenie jelitowe 10/16, w tym u dzieci do lat dwóch 4/6
- inne bakteryjne zakażenia jelitowe 17/23

Liczba zgłoszonych zachorowań na gruźlicę 16/23 i zapalenie mózgu 2/1 oraz odsetek nosicieli salmonelli 7/12 i p/ciał anty HCV 2/0 utrzymywały się poziomie ubiegłego roku.

W omawianym okresie sprawozdawczym odnotowano 1 przypadek malarii oraz rodzinne zatrucie grzybami 4 (osoby).

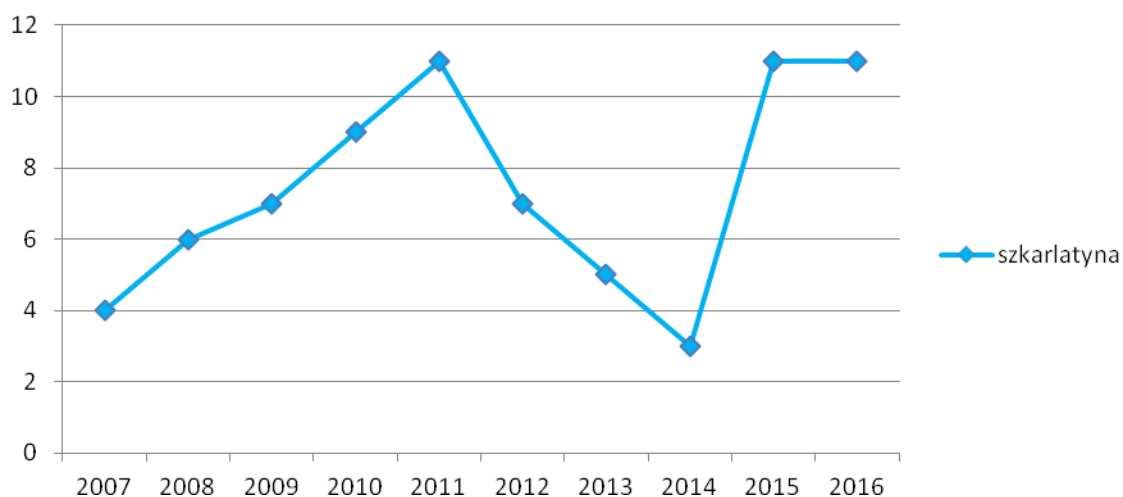
Zachorowania na choroby zakaźne wieku dziecięcego:

W porównaniu do 2015r. nastąpił niewielki wzrost liczby zachorowań na **różyczkę (6/5)**.

Zaobserwowano znaczny wzrost zachorowań na **ospę wietrzną (294)**, w roku poprzednim dla porównania było to 144 przypadki.

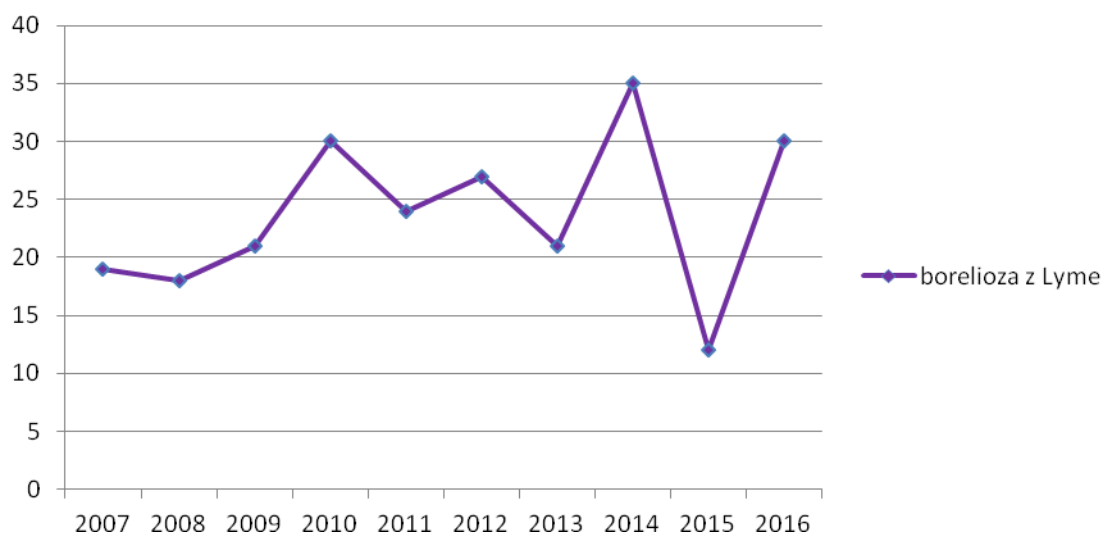
Na tym samym poziomie zarejestrowano zachorowania na **płonicę (szkarlatyna) – 11/11**.

W analizowanym okresie sprawozdawczym ilość zachorowań na **świnkę (nagminne zapalenie przyusznic)** utrzymała się na tym podobnym poziomie jak w roku ubiegłym (2016r. – 3, 2015-3).

Choroby odzwierzęce

Znacznemu zwiększeniu uległa liczba zachorowań na boreliozę (30) w stosunku do roku poprzedniego kiedy to opracowano 12 zgłoszeń zachorowań po ukąszeniach kleszczy.

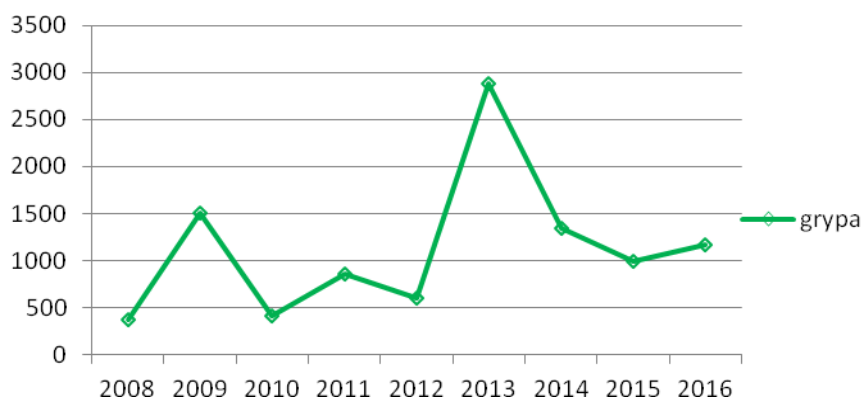
Innym ważnym problemem pozostają nadal pokąsania przez zwierzęta (wałęsające się, bezpańskie), po których konieczne jest podejmowanie szczepień przeciw wściekliźnie.

W roku 2016 liczba osób poddanych szczepieniom przeciwko wściekliźnie po **pokąsaniu przez zwierzęta** wynosiła 16 (psy - 11, kot -4, jeź – 1).

Ogółem zgłoszono i opracowano **105** przypadków pokąsań przez zwierzęta.

Zachorowania na grypę

W 2016 roku odnotowano znaczny wzrost zachorowań na grypę, zachorowania grypopodobne oraz ostre zakażenia dróg oddechowych. Zarejestrowano **1170** zachorowań, natomiast w 2015 roku było **990** zgłoszonych przypadków.

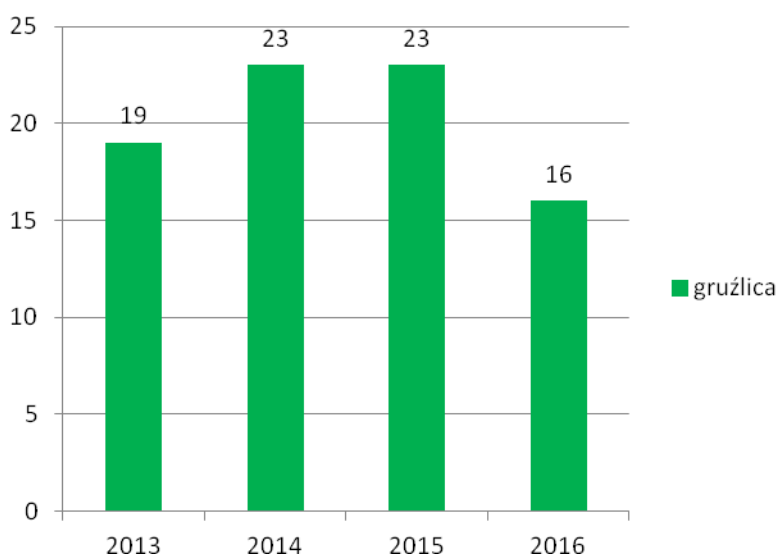

Kontynuowano nadal działania w ramach nadzoru epidemiologiczno-wirusologicznego nad grypą opartego na systemie SENTINEL, którego głównym celem jest pobieranie od pacjentów podejrzanych o zachorowanie na grypę materiału do badań

wirusologicznych. W nadzorze SENTINEL w 2016 roku uczestniczył 1 podmiot leczniczy - Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Zarzeczcu przy ul. Mickiewicza 46. Pobrano do badań 12 wymazów od osób chorych, z czego laboratoryjnie potwierdzono 9 przypadków zachorowań na grypę.

Zachorowania na gruźlicę

W 2016 roku z terenu powiatu niżańskiego zgłoszono **16** zachorowań na gruźlicę, w tym **13** na gruźlicę płuc prątkującą. Zachorowania wystąpiły u osób dorosłych. W związku ze zgłoszonymi zachorowaniami nadzorem objęto osoby pozostające w kontakcie wysokiego ryzyka z osobami chorymi na gruźlicę.

Zakażenia krwiopochodne

Ogromne znaczenie w zapobieganiu i zwalczaniu zakażeń krwiopochodnych ma wdrożenie i utrzymanie wysokich standardów higieniczno-sanitarnych w zakładach ochrony zdrowia, jak i w gabinetach kosmetycznych, fryzjerskich, tatuażu, w których dochodzi do naruszenia ciągłości tkanek ludzkich.

Liczba przypadków rozpoznanych jako wirusowe zapalenie wątroby typu B wynosiła 2 osoby w 2016r. natomiast wirusowe zapalenie wątroby typu C również zarejestrowano 2 przypadki. Odnotowano 3 nowo wykryte zakażenia HIV.

Ogółem w roku 2016 opracowano 324 ogniska chorób zakaźnych oraz pobrano 157 wymazów od osób ze styczności, nosicieli i ozdowieńców.

Poniżej w tabeli przedstawiono choroby zakaźne rejestrowane w 2016r. na terenie powiatu niżańskiego w zestawieniu z rokiem poprzednim. Uwzględniono wskaźnik zapadalności na w przeliczeniu na 100 tys. mieszkańców.

Jednostka chorobowa	Ilość zachorowań			
	Rok 2015	Współczynnik zapadalności	Rok 2016	Współczynnik zapadalności
Salmonellozy	16	23,69	22	32,69
- pozajelitowe	-	-	2	2,97
Inne bakteryjne zakażenia jelitowe ogółem	23	34,06	17	25,26
w tym u dzieci do lat 2	11	-	7	-
Wirusowe zakażenia jelitowe ogółem	16	23,69	10	14,86
w tym u dzieci do lat 2	6	-	4	-
Biegunki i zap. żołąd.-jelitowe	151	223,60	112	166,41
BNO ogółem		-		
w tym u dzieci do lat 2	50		42	-
Krzusiec	-	-	2	2,97
Szkarlatyna	11	16,29	11	16,34
Róża	4	5,92	4	5,94
Borelioza z Lyme	12	17,77	30	44,57
Pokąsania przez zwierzęta (osoby szczep. p/wściekliznie)	24	35,54	16	23,77
Ospa wietrzna	144	213,24	294	436,82
Wirusowe zapalenie wątroby typu B	-	-	2	2,97
WZW typu C	2	2,96	2	2,97
Różyczka	5	7,40	6	8,91
Świnka	3	4,44	3	4,46
Zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych	2	2,96	2	2,97
Zapalenie mózgu nieokreślone i wirusowe	1	1,48	2	2,97
Choroba meningokoka inwazyjna	1	1,48	-	-
Nosiciele p/ciał anty HCV	2	2,96	-	-
Grypa	990	1466,1	1170	1738,38
Grypa typu A	-	-	7	10,40
Grypa typu B	1	1,48	2	2,97
Nowo wykryte zakażenia HIV	-	-	3	4,46
Rzeżączka	1	1,48	-	-
Kiła	1	1,48	-	-
Gruźlica	23	32,57	16	23,77
Nosiciele salmonellozy	12	17,77	7	10,40
Malaria	-	-	1	1,49
Zatrucie grzybami	-	-	4	5,94

Sytuacja epidemiologiczna na terenie powiatu nizańskiego w 2016 roku kształtowała się korzystnie. W przypadku większości jednostek chorobowych zapadalność utrzymywała się na poziomie zbliżonym do 2015 lub była wyższa.

Szczepienia ochronne

Najważniejszym celem zdrowotnym szczepień ochronnych jest zapobieganie określonemu zakażeniu lub chorobie zakaźnej u zaszczepionej osoby lub populacji. Uodpornienie czynne dzieci w Polsce wykonywane jest głównie w drodze realizacji Programu Szczepień Ochronnych.

W ramach nadzoru nad realizacją szczepień ochronnych przeprowadzono 42 kontrole w 22 podmiotach leczniczych świadczących usługi medyczne. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości. Stan uodpornienia utrzymuje się na bezpiecznym poziomie.

Ocena placówek służby zdrowia za 2016r.

W ewidencji Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Nisku znajduje się ogółem **112** podmiotów wykonujących działalność leczniczą, w tym przez:

podmioty lecznicze

całodobowe świadczenia zdrowotne

-szpital (zakres szczepień ochronnych) - 1

ambulatoryjne świadczenia zdrowotne

- przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie - 31

- zakłady rehabilitacji leczniczej - 10

praktykę zawodową:

- indywidualne praktyki lekarskie ogółem - 36

(w tym indywidualne praktyki lekarzy dentystów – 36)

- indywidualne specjalistyczne praktyki lekarskie ogółem - 10

(w tym indywidualne specjalistyczne praktyki lekarzy dentystów – 2)

- indywidualne praktyki pielęgniarek - 16

- grupowe praktyki pielęgniarek - 1

(ind. praktyki poł. środ. – rodz. – 2, ośrodki badań słuchu - 2,

gab. logopedyczny - 2, prac. protetyczna - 1)

Podstawowe źródło zaopatrzenia w wodę

Podstawowym źródłem zaopatrzenia w wodę w placówkach służby zdrowia jest wodociąg sieciowy. Nie uwzględniono w tej ocenie indywidualnych, indywidualnych specjalistycznych praktyk lekarskich i pielęgniarских oraz grupowych praktyk pielęgniarских z uwagi na brak danych. Na koniec 2016r. nie stwierdzono nieprawidłowości dot. zaopatrzenia w wodę w placówkach służby zdrowia.

Zaopatrzenie punktów poboru w ciepłą bieżącą wodę (temperatura wody ciepłej)

Punkty pobierania próbek wody w obiektach służby zdrowia zaopatrzone są w bieżącą zimną i ciepłą wodę. Podczas kontroli obiektów zwracano uwagę na stałe utrzymywanie temperatury wody ciepłej powyżej 55°C w instalacjach ciepłej wody, by zapobiec wystąpieniu bakterii Legionella. We wszystkich skontrolowanych obiektach temperatura wody ciepłej utrzymywała się na wymaganym poziomie.

Gospodarka ściekowa

Nieczystości płynne odprowadzane są w większości obiektów do sieci kanalizacyjnej. W pozostałych przypadkach do zbiorników bezodpływowych. Uregulowania za odbiór nieczystości płynnych zawarte są w odpowiednich umowach zawartych z zakładami świadczącymi usługi komunalne. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie usuwania ścieków.

Postępowanie z odpadami komunalnymi

W kontrolowanych placówkach służby zdrowia nie stwierdzono uchybień w zakresie gromadzenia i usuwania nieczystości stałych. Odpady gromadzone są w pojemnikach lub kontenerach usytuowanych na terenie placówek. Odbiór odpadów stałych dokonywany jest przez wyspecjalizowane firmy.

Postępowanie z odpadami medycznymi

Postępowanie z odpadami medycznymi na stanowiskach pracy, gdzie się je wytwarza, prowadzone jest zgodnie z opracowanymi procedurami uwzględniającymi również oznaczenie miejsca magazynowania odpadów medycznych powstających przy udzielaniu

świadczeń zdrowotnych w miejscu wezwania. Odpady zbierane są w miejscach ich powstawania z uwzględnieniem ich właściwości i sposobu unieszkodliwiania. Odpady zakaźne (z wyjątkiem odpadów o ostrych końcach i krawędziach) zbierane są do worków foliowych, jednorazowego użycia, koloru czerwonego. Worki te wkładane są w sztywne stelaże lub pojemniki. Odpady medyczne o ostrych końcach i krawędziach gromadzone są w sztywnych, odpornych na działanie wilgoci pojemnikach jednorazowego użytku. Pojemniki lub worki wypełniane są odpadami do 2/3 objętości i wymieniane na nowe nie rzadziej, niż co 48 godzin. Worki i pojemniki prawidłowo oznakowane. We wszystkich obiektach odpady przechowywane są w przenośnych urządzeniach chłodniczych, przeznaczonych wyłącznie do tego celu, posiadających wewnątrz wykonane z materiałów gładkich, łatwo zmywalnych i umożliwiających dezynfekcję oraz zabezpieczone są przed dostępem osób nieupoważnionych. Wszystkie placówki mają podpisane umowy na wywóz odpadów medycznych z wyspecjalizowanymi firmami zajmującymi się utylizacją odpadów.

Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie postępowania z odpadami medycznymi. Odbiór odpadów medycznych odbywa się zgodnie z zawartymi umowami między odbiorcami odpadów a ich wytwórcami.

Postępowanie z bielizną brudną i czystą

Bielizna brudna i czysta gromadzona jest prawidłowo. Bielizna brudna przetrzymywana jest w workach foliowych w wyznaczonych do tego celu i oznakowanych pojemnikach. Bielizna czysta gromadzona w wydzielonych zamykanych szafach. Pranie bielizny odbywa się poza miejscami świadczenia usług medycznych zgodnie z zawartymi umowami. W kontrolowanych placówkach stosowana jest również bielizna jednorazowego użytku.

Rodzaje wentylacji – okresowe czyszczenie (przeгляdy)

W kontrolowanych obiektach służby zdrowia znajduje się wentylacja grawitacyjna oraz mechaniczna włączana automatycznie (sanitariaty). W jednej placówce służby zdrowia zainstalowane są klimatyzatory.

Ocena procedur dezynfekcyjnych w skontrolowanych obiektach

W skontrolowanych podmiotach leczniczych nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie procedur dezynfekcyjnych.

Sterylizacja

Do sterylizacji w użyciu jest 32 urządzenia. Są to różnego typu autoklawy w gabinetach stomatologicznych i podmiotach leczniczych. W sposób ciągły prowadzone jest

monitorowanie procesów sterylizacji przez użytkowników wskaźnikami chemicznymi (każdy proces) oraz wskaźnikami biologicznymi 1 raz w miesiącu.

W 2016 roku stanu sanitarno-technicznego podmiotów leczniczych nie kwestionowano. Sprzęt porządkowy do sprzątania wydzielony i prawidłowo przetrzymywany. Wszystkie pomieszczenia placówek sprzątane i dezynfekowane systematycznie.

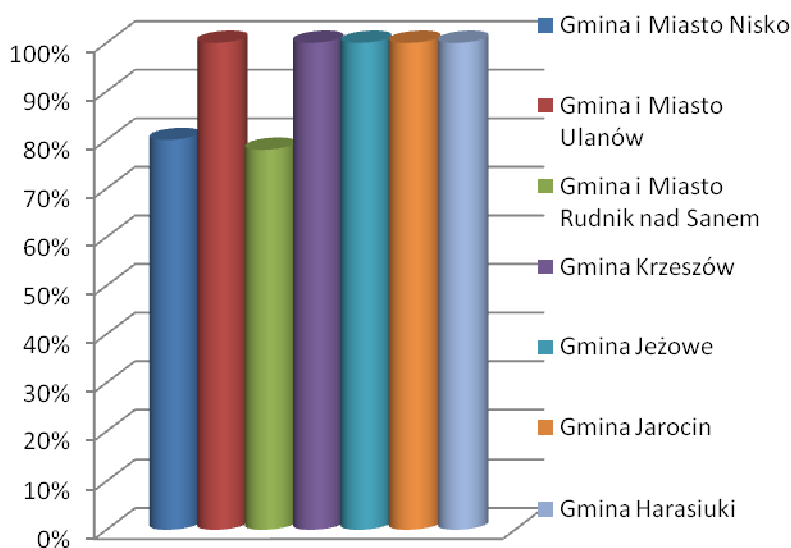
W 2016r. stanu sanitarno-technicznego podmiotów leczniczych nie kwestionowano. Sprzęt porządkowy do sprzątania wydzielony i prawidłowo przetrzymywany. Wszystkie pomieszczenia placówek sprzątane i dezynfekowane systematycznie.

JAKOŚĆ WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA

Na terenie powiatu niżańskiego eksploatowanych jest 14 wodociągów, w tym 13 o charakterze publicznym, produkujących wodę do celów zbiorowego zaopatrzenia mieszkańców powiatu. Jeden wodociąg ujmuje wodę na własne potrzeby tj.: – wodociąg Niepublicznego Przedszkola „Żaczek” w Nisku przy ul. Gisgesa 1 (woda służąca działalności publicznej – zaopatrzenie dzieci i pracowników przedszkola). Indywidualne ujęcia wody w Publicznej Szkole Podstawowej w Wolinie oraz w Publicznej Szkole Podstawowej Nr 3 w Rudniku nad Sanem zostały w 2016 roku wyłączone z eksploatacji.

Zgodnie z szacunkami poszczególnych zarządców i właścicieli urządzeń wodnych sieć wodociągowa zaopatruje ok. 61700 mieszkańców powiatu. Stanowi to ok. 90 % ogólnej liczby mieszkańców powiatu, pozostałe 10 % to osoby korzystające z wody z indywidualnych ujęć, której jakość nie podlega kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Podobnie jak w latach ubiegłych gmina Rudnik nad Sanem i gmina Nisko należą do obszarów, w których zwodociągowanie jest najmniejsze (Rudnik nad Sanem - 78% , Nisko - 80%).

Stan zaopatrzenia ludności w wodę wodociągową w powiecie niżańskim

Wykaz urządzeń wodociągowych wraz z danymi na temat wielkości produkcji wody i liczby zaopatrywanych mieszkańców przedstawiono w tabeli poniżej.

Wykaz wodociągów, produkujących wodę do spożycia przez ludzi na terenie powiatu niżańskiego

Lp.	WODOCIĄG	WIELKOŚĆ PRODUKCJI [m ³ /d]	SZACOWANA LICZBA ZAOPATRYWANEJ LUDNOŚCI	OBSZAR ZAOPATRZENIA
1.	Nisko	1596	13800	Gmina i Miasto Nisko
2.	Zarzecze	230	2700	
3.	Nowosielec	116	1900	
4.	Bieliniec	783	8600	Gmina i Miasto Ulanów
5.	Rudnik nad Sanem ul. Stróżańska	420	4100	Gmina i Miasto Rudnik nad Sanem
6.	Rudnik nad Sanem ul. Chopina	325	3800	
7.	Sigielki	479	5142	Gmina Krzeszów
8.	Jeżowe	571	10167	Gmina Jeżowe
9.	Jarocin	305	3587	Gmina Jarocin
10.	Katy	150	2021	
11.	Sieraków	279	2355	Gmina Harasiuki
12.	Huta Krzeszowska	148	2312	
13.	Nowa Wieś	152	1508	
14.	Niepubliczne Przedszkole „Żaczek”	5	132	Miasto Nisko

Woda przeznaczona do zbiorowego zaopatrzenia ludności powiatu niżańskiego pochodzi z ujęć zlokalizowanych na terenach leśnych, rolniczych lub w sąsiedztwie zabudowy jednorodzinnej. Jakość ujmowanej wody nie wymaga stosowania skomplikowanych procesów uzdatniania. Jeden wodociąg dystrybuuje wodę bezpośrednio ujmowaną, której jakość jest na tyle dobra, że nie wymaga uzdatniania (wodociąg Sigielki). W pozostałych urządzeniach uzdatnianie wody polega głównie na obniżeniu w wodzie zawartości rozpuszczonych jonów żelaza i manganu przy wykorzystaniu dwóch metod tj. aeracji (napowietrzania) oraz filtracji. W celu utrzymania odpowiednich warunków bakteriostatycznych na wodociągach stosuje się okresową dezynfekcję chemiczną wody. Metoda ta jest stosowana zapobiegawczo w czasie wykonywania prac modernizacyjnych i konserwacyjnych oraz w przypadkach stwierdzenia zanieczyszczenia mikrobiologicznego wody. Do wody dawkiowany jest podchloryn sodu za pomocą automatycznych urządzeń dozujących – pomp membranowych. Stała dezynfekcja chemiczna wody jest prowadzona jedynie na wodociągu Nisko.

Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w 2016 roku dokonywana była w oparciu o rozporządzenie z dnia 13 listopada 2015 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2015 r. poz. 1989).

Nadzór sanitarny nad jakością wody w okresie sprawozdawczym prowadzono we wszystkich wodociągach, zgodnie z harmonogramem poboru próbek wody na 2016r., Częstotliwość poboru próbek ustalono na podstawie wielkości średniorocznej produkcji wody w m³/dobę w 2015 r. z poszczególnych wodociągów. Próbkę wody do badania laboratoryjnego pobierano w stałych punktach poboru, uzgodnionych z zarządcami

i właścicielami urządzeń wodnych. Zakres badań wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w 2016 r. ustalony został na podstawie cytowanego wyżej rozporządzenia i obejmował zarówno monitoring kontrolny jak i przeglądowy.

Badania jakości wody w zakresie monitoringu kontrolnego oraz częściowo przeglądowego prowadzono w Laboratorium Higieny Komunalnej Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Stalowej Woli, natomiast w zakresie specjalistycznych badań z zakresu monitoringu przeglądowego w Laboratoriach Wojewódzkiej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Tarnobrzegu, Rzeszowie i Sanoku.

Liczba próbek wody pobranych przez przedstawicieli PPIS w Nisku w ramach nadzoru sanitarnego nad jakością wody (ogółem ze wszystkich urządzeń):

- monitoring przeglądowy – 29
- monitoring kontrolny – 59

Liczba próbek niespełniających wymagań (ogółem ze wszystkich urządzeń) – 4:

- ze względu na przekroczenia organoleptyczne i fizykochemiczne – 4,

Przekroczeń mikrobiologicznych w 2016r. nie stwierdzono.

W ww. próbkach, niespełniających wymagań w zakresie fizykochemicznym, stwierdzano przekroczenie glinu.

Liczba próbek, w których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnej wartości glinu

Lp.	Nazwa wodociągu	Liczba próbek w których stwierdzono przekroczenie glinu
1.	Nowosielec	2
2.	Nisko	1
3.	Sieraków	1

Ponieważ w/w przekroczenia były krótkotrwałe a ich wartość nieznacznie przekraczała dopuszczalne normy, nie stwarzały istotnego zagrożenia dla zdrowia ludzi, w związku z tym nie wprowadzono ograniczeń dotyczących jej spożycia oraz sposobu użytkowania.

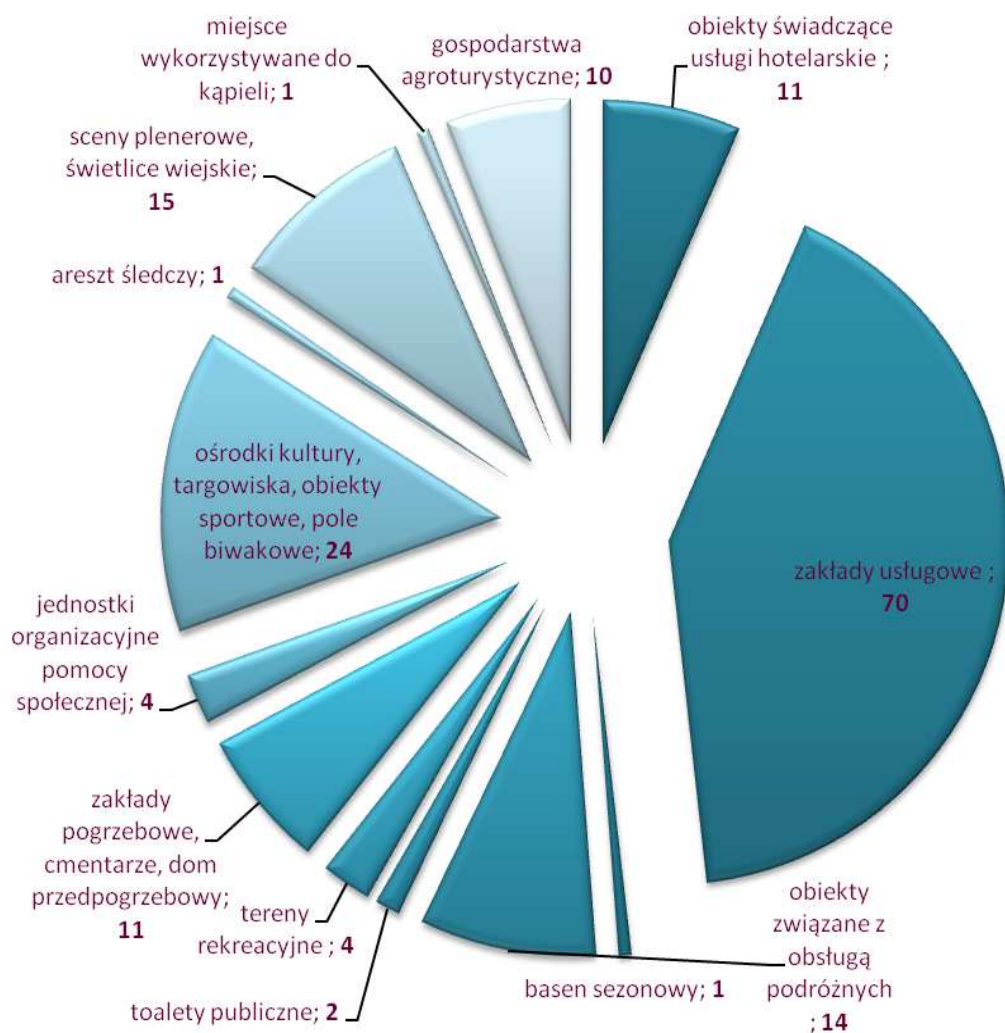
Każdy z przypadków stwierdzenia ponadnormatywnej zawartości glinu, zgłaszano bezzwłocznie zarządcom urządzeń wodociągowych, zobowiązując ich do podjęcia natychmiastowych działań naprawczych, które polegały na optymalizacji procesu technologicznego oczyszczania wody (poprawie skuteczności procesu aeracji lub/i filtracji) oraz procesu dystrybucji wody (płukanie sieci wodociągowej, eliminującej wtórne zanieczyszczenia wody, powstające w wyniku odkładania się osadów na wewnętrznych powierzchniach sieci wodociągowej). Skuteczność działań naprawczych była każdorazowo potwierdzana powtórным badaniem wody. Przypuszcza się, że było ono wynikiem niewłaściwej eksploatacji i konserwacji urządzeń oraz materiałów służących do uzdatniania i dystrybucji wody.

Reasumując należy uznać, że jakość wody pochodzącej ze wszystkich nadzorowanych wodociągów w 2016 r., zarówno pod względem organoleptycznym, fizykochemicznym jak i bakteriologicznym była dobra (przydatna do spożycia) i spełnia wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Wszystkie eksploatowane obiekty wodociągowe w powiecie t.j.: studnie, stacje uzdatniania wody, zbiorniki wody czystej itp. są utrzymane w dobrym stanie technicznym i porządkowym.

W trosce o zdrowie mieszkańców powiatu oraz osób czasowo w nim przebywających, przedstawiciele PPIS w Nisku oprócz nadzoru nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, sprawowali bieżący nadzór sanitarny w zakresie higieny komunalnej, kontrolując przestrzeganie wymagań higienicznych i zdrowotnych na terenach rekreacyjnych oraz obiektach użyteczności publicznej.

W 2016r. w ewidencji higieny komunalnej ujęto **168** obiektów użyteczności publicznej

W 2016r. na nadzorowanym przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Nisku terenie zorganizowano jedno miejsce wykorzystywane do kąpielii na zbiorniku wodnym w miejscowości Jarocin. Organizator miejsca (Gminny Ośrodek Kultury Sportu Turystyki i Rekreacji w Jarocinie) przed sezonem oraz w ciągu trwania sezonu tj. od dnia 1 lipca 2016 r. do dnia 31 sierpnia 2016 r. prowadził badania jakości wody w ramach kontroli wewnętrznej, które na bieżąco przekazywał Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi w Nisku. W roku sprawozdawczym przeprowadzono jedną kontrolę sanitarną mwdk. Łącznie ze zbiornika pobrano 2 próbki wody, w których oznaczano liczbę bakterii grupy coli oraz liczbę enterokoków kałowych. Na podstawie w/w. badań oraz oceny organoleptycznej wydał bieżące (pozytywne) oceny jakości wody w miejscu wykorzystywanym do kąpielii. W ramach kontroli nadzorowanego miejsca wykorzystywanego do kąpielii skontrolowano plażę (piaszczysto-trawiastą). Użytkownicy terenu mieli możliwość korzystania z punktów poboru wody do spożycia pochodzącej z wodociągu sieciowego, a także z sanitariatów w budynku gminnym zlokalizowanym w pobliżu zbiornika. Na plaży znajdowała się wystarczająca ilość pojemników na odpady, które były opróżniane na bieżąco. Plaża wyposażona została w tablicę informacyjną z regulaminem „miejsca wykorzystywanego do kąpielii” wraz z aktualną bieżącą oceną jakości wody w miejscu wykorzystywanym do kąpielii. Plaża była utrzymana w należytych porządku i czystości.

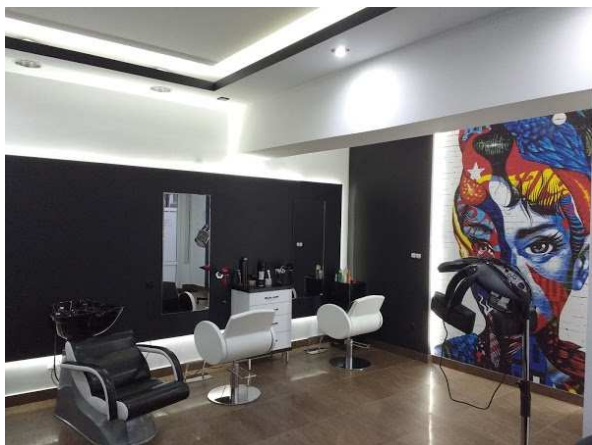
Miejsce wykorzystywane do kąpielii „Bajorko” w Jarocinie

W 2016r. skontrolowano 9 obiektów świadczących usługi hotelarskie w naszym powiecie. Przeprowadzone kontrole sanitarne tych obiektów nie wykazały nieprawidłowości. Baza noclegowa w naszym powiecie jest skromna, jednak w większości o wysokim standardzie. Jako działanie zapobiegające szerzeniu się chorób zakaźnych w obiektach świadczących usługi noclegowe podobnie jak w latach ubiegłych prowadzona była dezynfekcja materaców, kołder, poduszek, kocy i narzut.

Liczba zakładów usługowych (fryzjerskich, kosmetycznych i odnowy biologicznej) w stosunku do roku poprzedniego nieznacznie wzrosła. W ewidencji PPIS w Nisku znajduje się 70 tego typu obiektów. Skontrolowano 35 zakładów tj. 50%. Przedmiotem kontroli była ocena stanu sanitarno-higienicznego zakładów w oparciu o obowiązujące przepisy. Wszystkie skontrolowane obiekty należało do grupy zakładów fryzjerskich i kosmetycznych. Na terenie powiatu niżańskiego brak jest obiektów z grupy tatuażu. W skontrolowanych zakładach fryzjerskich i kosmetycznych narzędzia stosowane do obsługi klientów poddawane są właściwym zabiegom dezynfekcyjnym oraz procesom sterylizacji – stosownie do rodzaju wykonywanych zabiegów. Właściciele zakładów, w których stosowany jest również sprzęt jednorazowego użycia (igły, ostrza) mają podpisane umowy na odbiór odpadów niebezpiecznych.

Zakład fryzjerski „Bella” Nisko Pl. Wolności 1

W ewidencji PPIS w Nisku ujęto i skontrolowano 1 basen odkryty w MONO Tennis Camp w Harasiukach, czynny sezonowo. Basen ten nie podlega wymaganiom określonym w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach.

Przeprowadzono 1 kontrolę sanitarną i pobrano 2 próbki wody do badań w zakresie parametrów mikrobiologicznych, nieprawidłowości nie stwierdzono. Stan techniczny basenu i jego eksploatacja nie budziły zastrzeżeń. Decyzji nie wydano, nie nałożono mandatów karnych. Obiekt oceniono jako dobry.

W zakresie transportu publicznego w ewidencji PPIS w Nisku w 2016 roku znajdowało się 9 podmiotów świadczących usługi w zakresie transportu publicznego, w sumie 23 środki transportu. W analizowanym okresie skontrolowano 3 podmioty świadczące usługi w zakresie transportu drogowego (przeprowadzono 3 kontrole) - w sumie 9 środków transportu. Ich stan sanitarno-techniczny nie budził zastrzeżeń. Decyzji nie wydano, mandatów nie nałożono.

Stan sanitarny przystanków autobusowych i ich otoczenia w powiecie niżańskim nie budził zastrzeżeń. Skontrolowano przystanki w gminach: Nisko, Ulanów, Rudnik nad Sanem, Harasiuki i Krzeszów - w sumie 134 przystanki.

Nadzorem objęto i skontrolowano 2 ustępy publiczne: toaletę ogólnodostępną w Nisku oraz ustęp publiczny przy Gminnym Ośrodku Kultury w Krzeszowie. W obu obiektach prowadzona jest dezynfekcja pomieszczeń i urządzeń, zapewnione są środki higieny (mydło, ręczniki jednorazowego użytku, papier toaletowy). Podczas przeprowadzanych kontroli nie stwierdzono uchybień. Obiekty oceniono jako dobre pod względem sanitarno-higienicznym. Podobnie jak w roku ubiegłym zasadnym wydaje się, aby gminy rozważyły udostępnianie większej liczby ustępów publicznych.

W ramach kontroli terenów rekreacyjnych, nadzorowi poddano piaskownice ogólnodostępne zlokalizowane na placach zabaw w parku miejskim i na osiedlach mieszkaniowych. Szczególną uwagę zwracano na czystość piasku i częstotliwość jego wymiany. Przeprowadzono 5 kontroli, podczas których skontrolowano 8 piaskownic. Pobrano 2 próbki piasku z 2 piaskownic, z których 1 (przy ul. Słowackiego 6 w Nisku) była kwestionowana ze względu na stwierdzenie obecności jaj z rodzaju *Ascaris*. Zarządca piaskownicy podjął natychmiastowe działania w celu wyeliminowania stwierdzonego zanieczyszczenia: wybrano cały piasek, zdezynfekowano podłoże i napełniono piaskownicę nowym piaskiem. Obiekty te oceniono jako dobre pod względem sanitarno – higienicznym.

Przeprowadzono kontrolę 2 cmentarzy komunalnych w Nisku i w Rudniku nad Sanem oraz domu przedpogrzebowego zlokalizowanego przy cmentarzu komunalnym w Rudniku nad Sanem. Kontrole tych obiektów nie wykazały nieprawidłowości.

W ewidencji PPIS w Nisku ujęto 8 podmiotów świadczących usługi pogrzebowe w zakresie transportu zwłok i szczątków ludzkich. Skontrolowano 7 z nich. Przeprowadzono kontrole 11 samochodów do przewozu zwłok, które ocenione zostały pod względem sanitarnym jako dobre. W 2016r. skontrolowano 2 placówki organizacyjne pomocy społecznej. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno-technicznego. Decyzji nie wydano, mandatów nie nałożono.

Decyzja wydana w 2015 roku na stan sanitarno-techniczny w MOSiR w Rudniku nad Sanem ul. Mickiewicza 44, została wykonana, w związku z czym obiekt ten na koniec 2016r. oceniono jako dobry.

W pozostałych skontrolowanych obiektach użyteczności publicznej (ośrodki kultury, obiekty sportowe, areszt śledczy) nieprawidłowości nie stwierdzono.

Dodatkowo wspólnie z pionem epidemiologii przeprowadzono 34 kontrole podmiotów leczniczych, które udzielają świadczeń prowadząc działalność w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej. Uchybienia higieniczno-sanitarne i technicznych nie stwierdzono. W ramach prowadzonego nadzoru sanitarnego nie stwierdzono nieprawidłowości

dot. gospodarki odpadami medycznymi. Wszystkie skontrolowane zakłady posiadały podpisane umowy na odbiór odpadów medycznych ze specjalistycznymi firmami.

W ocenie PPIS w Nisku, stan sanitarno- higieniczny skontrolowanych w 2016 roku obiektów użyteczności publicznej na terenie powiatu niżańskiego, utrzymuje się na stałym dobrym poziomie, co wpłynęło na zmniejszenie ilości decyzji administracyjnych oraz brak mandatów karnych.

STAN SANITARNY OBIEKTÓW ŻYWNOŚCIOWO-ŻYWIENIOWYCH

Bezpieczeństwo i zdrowie konsumenta jest jednym z ważniejszych celów polityki Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Nisku, w zakresie zdrowia publicznego. Zapewnienie bezpiecznej żywności wymaga szeregu działań podejmowanych w sposób skoordynowany i zintegrowany.

Urzędowa kontrola żywności obejmuje nadzór nad przestrzeganiem przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne, w szczególności dotyczących:

- warunków produkcji, transportu, przechowywania i sprzedaży żywności oraz warunków żywienia zbiorowego,
- nadzoru nad jakością zdrowotną żywności,
- warunków produkcji i obrotu przedmiotami użytku, materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością,
- kosmetykami oraz wyrobami mogącymi mieć wpływ na zdrowie ludzi.

Stan sanitarny nadzorowanych obiektów oceniany był zgodnie z jednolitymi procedurami urzędowej kontroli żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

Priorytetowym celem było wzmożenie nadzoru w obiektach, w których w minionym roku stwierdzono uchybienia sanitarno-higieniczne, wydano decyzje administracyjne oraz nałożono mandaty karne w zakładach produkcji żywności, hurtowniach, marketach, w których zakres prowadzonej działalności obejmował znaczną ilość konsumentów.

W 2016 roku zakres przeprowadzanych kontroli najczęściej obejmował również system RASFF dot. powiadomień alarmowych i informacji na temat produktów, które nie spełniały wymagań przepisów prawa żywnościowego i stanowiły zagrożenie dla zdrowia lub życia konsumentów. Podobne działania podejmowano w zakresie nadzorowania kosmetyków znajdujących się w obrocie w ramach funkcjonowania systemu RAPEX.

Dokonano również oceny:

- stanu sanitarnego zakładów prowadzących działalność w określonym zakresie,
- warunków produkcji i jakości zdrowotnej produkowanej i wprowadzanej do obrotu żywności w aspekcie urzędowej kontroli żywności i monitoringu,
- stanu sanitarnego obiektów zlokalizowanych w miejscowościach turystycznych, zgodności z wymaganiami zdrowotnymi żywności i żywienia w tych obiektach,

- kontroli importu z krajów trzecich żywności Genetycznie Modyfikowanej oraz produktów GMO przeznaczonych na żywność, jak również produktów, które potencjalnie mogą zawierać te składniki,
- prawidłowości znakowania i wprowadzania do obrotu żywności tj.: suplementów diety, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego, środków spożywczych wzbogaconych witaminami lub składnikami mineralnymi,
- stopnia wdrożenia przez przedsiębiorców w zakładach branży spożywczej, zakładach żywności i żywienia systemu HACCP oraz wdrażania Dobrej Praktyki Produkcyjnej (GMP) i Dobrej Praktyki Higienicznej (GHP), ze szczególnym uwzględnieniem ich dokumentowania, mając na względzie bezpieczeństwo produkowanej i wprowadzanej do obrotu żywności oraz eliminacji potencjalnych zagrożeń,
- wprowadzanych do obrotu jak i wykorzystywanych w zakładach żywnościowo żywieniowych materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością,
- zgodności oznakowania opakowania jednostkowego kosmetyku z wymaganiami zawartymi w obowiązujących przepisach prawnych.

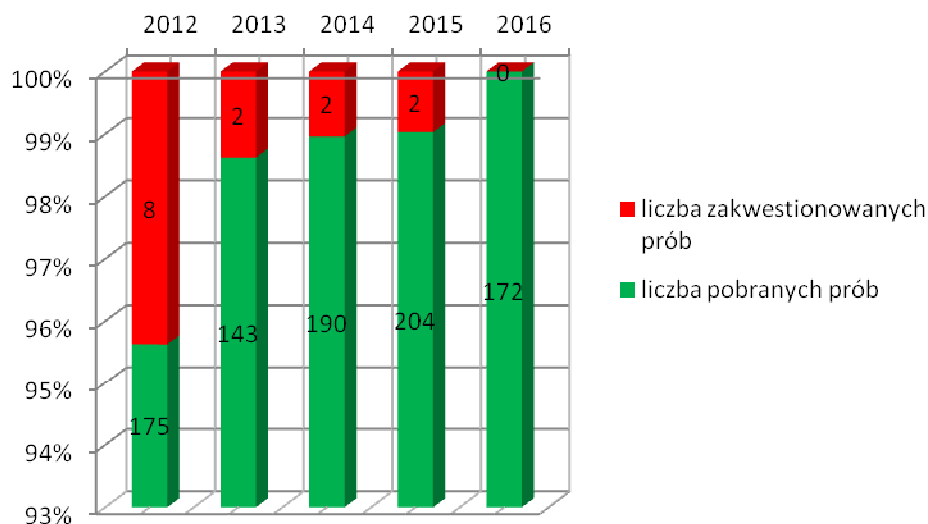
I. Charakterystyka stanu sanitarnego obiektów żywności, żywienia

W ramach nadzoru nad bezpieczeństwem żywności, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz kosmetyków, w 2016 roku na terenie powiatu nizańskiego w ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej znajdowało się **672** obiektów, z czego nadzorem sanitarnym objęto 260 obiektów.

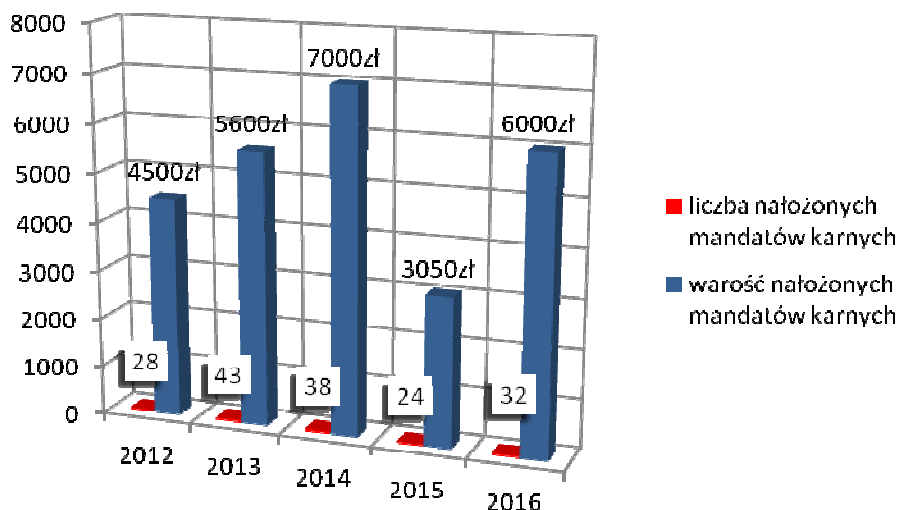
Przeprowadzono 493 kontrole. Wydano 322 decyzji administracyjnych, w tym 191 decyzji merytorycznych (73 zatwierdzających obiekt, 65 nakazowych, 4 wstrzymujących działalność, 5 przedłużających termin realizacji decyzji, 44 wygaszających)

Skierowano jedno zawiadomienie do prokuratury.

Jednym z najważniejszych obszarów działań Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest ocena jakości zdrowotnej środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością poprzez pobór prób do badań laboratoryjnych. W związku z tym pobrano do badania **172** próbki żywności. Zakwestionowanych prób nie odnotowano.

Na osoby nie przestrzegające przepisów sanitarnych nałożono **32** mandaty karne, na kwotę **6000 zł**.

Sklepy spożywcze – 254 (w tym 6 sklepów wielkopowierzchniowych). Znaczna ilość zakładów obrotu żywnością zlokalizowana jest w małych miejscowościach i na wsiach, prowadzona przez Gminne Spółdzielnie „SCH” oraz osoby fizyczne.

Zakłady żywienia zbiorowego typu otwartego – 27 (restauracje, bary). Produkcja potraw i posiłków prowadzona jest głównie w oparciu o półprodukty i wyroby gotowe (świeże i mrożone).

Zakłady Małej Gastronomii – 54 (zakłady typu pizzerie, „fast-food”, pijalnie piwa, opiekanie kurczaków na rożnie) Do produkcji wykorzystywane są półprodukty, mrożonki

oraz wyroby gotowe poddawane procesowi podgrzewania w kuchenkach mikrofalowych, opiekaczach elektrycznych oraz smażeniu w głębokim tłuszczu. Podczas kontroli zwracano uwagę na cechy organoleptyczne tj. barwę i zapach tłuszczów świadczących o ich jakości zdrowotnej. Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie. Z powodu ograniczonej powierzchni i braku odpowiednich warunków do mycia i termicznej dezynfekcji naczyń stołowych, potrawy wydawane są konsumentom w naczyniach jednorazowego użytku lub w torbach papierowych i z folii termoizolacyjnej.

Zakłady żywienia zbiorowego typu zamkniętego – 62

Stolówki w domach wczasowych. Nadzorem objęty jest 1 zakład prowadzący działalność sezonową. Przeprowadzona kontrola nie wykazała nieprawidłowości sanitarno-technicznych.

Punkt Wydawania Posiłków w domach opieki społecznej. Nadzorem objęty jest 1 zakład zlokalizowany w Nisku, w którym wydawane są posiłki dla podopiecznych. Obiekt utrzymywany jest w dobrym stanie higienicznym i technicznym.

Stolówki szkolne. Nadzorem objętych jest 41 stołówek, w tym w 25 punktów wydawania posiłków, w których prowadzone jest żywienie w systemie cateringowym i 16 bloków żywienia, w których prowadzona jest działalność w zakresie produkcji posiłków jednodaniowych oraz pełnych obiadów. Stan techniczny stołówek na terenie gmin na ogół nie budzi zastrzeżeń, obiekty znajdują się w dobrym stanie sanitarnym i technicznym, wyposażone są w urządzenia i sprzęt niezbędny w produkcji.

Kontrole bloków żywienia oraz punktów wydawania posiłków przeprowadzane są z wykorzystaniem obowiązujących arkuszy oceny. Dodatkowo przeprowadza się kontrole tematyczne w sezonie zimowym i letnim.

Nadzorem objęte również są środki transportu służące do rozwożenia posiłków. Stan sanitarno-techniczny w większości obiektów nie budzi zastrzeżeń.

Trwające w blokach żywienia postępowanie administracyjne ma na celu zapewnienie wystarczającej ilości powierzchni roboczych wykorzystywanych w procesie produkcji oraz odpowiedniego rozkładu pomieszczeń i stanowisk pracy, a także poprawę stanu sanitarno-technicznego zakładu.

W jednym z kontrolowanych bloków żywienia stwierdzono nieprawidłowości w sposobie przekazywania konsumentom informacji na temat posiłków dostarczanych w zakresie etykietowania niektórych substancji lub produktów powodujących alergię lub reakcje nietolerancji, zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności. W w/ w bloku żywienia w ocenionym jadłospisie brak było informacji o jego składnikach lub substancjach pomocniczych, powodujących alergię lub reakcje nietolerancji, użytych przy wytworzeniu lub przygotowywaniu żywności i nadal obecnych w produkcie gotowym, nawet jeżeli ich forma uległa zmianie, odnosząc się do poszczególnych produktów wchodzących w skład danego posiłku. Po analizie okazanych dokumentów stwierdzono, że jadłospis nie odpowiada przepisom rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1924/2006 i (WE) nr 1925/2006 oraz uchylecia dyrektywy Komisji 87/250/EWG, dyrektywy Rady 90/496/EWG, dyrektywy Komisji 1999/10/WE, dyrektywy 2000/13/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, dyrektyw Komisji 2002/67/WE i 2008/5/WE oraz rozporządzenia Komisji (WE) nr 608/2004 (Dz. U. UE L 304 z 22.11.2011 r., str. 18 ze zm.). Skierowano wniosek o ukaranie do Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Rzeszowie, który w związku z powyższym postanowił nałożyć karę pieniężną. Innych uchybień oraz nieprawidłowości zagrażających bezpieczeństwu żywności nie stwierdzono. Podczas sprawowania bieżącego nadzoru dokonuje się również oceny jadłospisu zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Ponadto od miesiąca września dokonywano oceny bloków żywienia zgodnie z nowym Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016r., (poz. 1154) w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach.

Osoby pracujące w kuchniach szkolnych wykazują się dużym doświadczeniem oraz znajomością zagadnień z zakresu higieny i obowiązujących przepisów. Osoby układające

jadłospis kierują się zasadami właściwego doboru produktów zgodnie z piramidą żywienia, kolorystyką doboru potraw, niepowtarzalnością posiłków w dekadzie i miesiącu.

W większości szkół posiłki są dwudaniowe.

Organy samorządowe oraz dyrektorzy szkół czynią starania zmierzające do dostosowania pomieszczeń na punkty wydawania posiłków, aby objąć żywieniem jak największą ilość dzieci.

Stołówki w przedszkolach. Pod nadzorem znajduje się **13** zakładów, w tym **6** stołówek, w których odbywa się produkcja posiłków i 7 stołówek, w których prowadzone jest żywienie w systemie cateringowym. Stan sanitarno-techniczny na ogół nie budzi zastrzeżeń, chociaż część obiektów zlokalizowana jest w budynkach nie przeznaczonych pierwotnie do długoletniego wykorzystywania.

Środki transportu żywności – 115. Żywność przewożona jest w samochodach przystosowanych do transportu przez właścicieli zakładów produkujących żywność i wprowadzających do obrotu, specjalistyczne firmy transportowe oraz osoby fizyczne świadczące usługi transportowe. Środki transportu były oceniane pod kątem spełnienia wymagań sanitarno-higienicznych i zostały zatwierdzone jako środki transportu żywności w określonym zakresie. W ogólnej ocenie warunki przewozu żywności, szczególnie u producentów i w dużych obiektach obrotu detalicznego i hurtowego ulegają systematycznej poprawie. Zakłady posiadają na ogół własne środki transportu, prawidłowe, w dobrym stanie technicznym i przeznaczone wyłącznie do przewozu środków spożywczych.

Hurtownie spożywcze Na istniejących 7 zakładów 2 hurtownie znajdują się w starych budynkach, które sukcesywnie przystosowywane są do obowiązujących przepisów prawnych.

Inne obiekty obrotu żywnością 71: Są to sklepy zlokalizowane przy stacjach CPN, wydzielone stoiska sprzedaży środków spożywczych w sklepach AGD, punkty skupu świeżych owoców oraz sprzedaży suplementów diety w obiektach odnowy biologicznej. W sklepach tych odbywa się sprzedaż środków spożywczych w opakowaniach jednostkowych producenta w ograniczonym asortymencie oraz sezonowy skup świeżych owoców. Stoiska te nie budziły zastrzeżeń sanitarno – higienicznych.

Piekarnie - 13, ciastkarnie – 5. Są to zakłady małe, w których produkcja jest częściowo zmechanizowana. Produkowane wyroby piekarnicze i ciastkarskie przeznaczone są głównie na zaopatrzenie rynku lokalnego.

Inne wytwórnie żywności – 2 Stan sanitarno-techniczny w/w obiektów nie budził zastrzeżeń.

Zakład przetwarzający owoce -1.

Zakład garmazeryjny – 1,

Kioski spożywcze – 1- miejsce obrotu żywnością sprzedawaną w opakowaniach jednostkowych producenta.

Wytwórnie lodów - 2 Zakłady w których produkuje się lody tradycyjne na bazie mleka, śmietany, jaj i innych dodatków. Stan sanitarno-techniczny nie budził zastrzeżeń.

Automaty do lodów – 4. Produkcja lodów odbywa się sezonowo od maja do września. Automaty usytuowane są w firmowych sklepach, ciastkarniach i obiektach małej gastronomii. Stan techniczny w/w obiektów jest dobry; obiekty są remontowane przed rozpoczęciem działalności w danym sezonie.

Obiekty ruchome i tymczasowe – 23 Ruchome punkty sprzedaży i małej gastronomii.

W jednym skontrolowanym obiekcie nałożono mandat na bieżący stan sanitarno - higieniczny.

Młyny – 2. Na tutejszym terenie są to młyny mieszczące się w starych budynkach sukcesywnie dostosowywane do obowiązujących przepisów. Stan sanitarny oraz warunki produkcji nie budziły zastrzeżeń.

Wytwórnice/konfekcjonowanie kosmetyków . Nadzorem sanitarnym objęte są 2 zakłady, w których produkuje się wyroby perfumeryjne. Zakłady te posiadają i realizują odpowiednie procedury przestrzegania właściwych warunków higieniczno – sanitarnych celem eliminowania ryzyka mikrobiologicznego zanieczyszczenia produktów na różnych etapach produkcji. W 2016r. nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie produkcji/konfekcjonowania kosmetyków.

Apteki -18 i 3 punkty apteczne W ramach urzędowej kontroli w dwóch aptekach pobrano próby, nie stwierdzono nieprawidłowości.

Produkcja pierwotna 2 Uprawa czarnej porzeczki, uprawa płodów rolnych .

Na terenie powiatu wpisanych jest dwóch producentów produkcji pierwotnej (uprawa porzeczki czarnej w miejscowości Krzeszów oraz uprawa płodów rolnych w Krzeszowie Górnym). W rejestrze prowadzonym przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Nisku zatwierdzonych jest 60 punktów skupu świeżych owoców w powiecie nizańskim.

Współpraca Inspekcji Sanitarnej z innymi organami nadzoru.

W celu sprawnego i skutecznego nadzoru nad bezpieczeństwem żywności oraz ochrony zdrowia konsumentów organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej realizują porozumienie dotyczące współpracy z następującymi instytucjami: Inspekcją Weterynaryjną, Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Inspekcją Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych oraz Państwową Inspekcją Farmaceutyczną.

W roku 2016r., uaktualniono listę zakładów wspólnie nadzorowanych obiektów przez IW jak i PIS .

Ponadto:

a) W ramach Porozumienia z dnia 30 grudnia 2015r. zawartego pomiędzy Powiatowym Lekarzem Weterynarii w Nisku a Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Nisku o współdziałaniu i współpracy organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej i organów Inspekcji Weterynaryjnej, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Nisku, przekazał Powiatowemu Lekarzowi Weterynarii w Nisku w dniu 03.02.2016r. informację celem służbowego wykorzystania w związku z otrzymaną interwencją dot. „możliwych nieprawidłowości w działalności gospodarczej”. Z otrzymanej interwencji wynikało, że firma prowadzi m.in. działalność podlegającą urzędowej kontroli organów Inspekcji Weterynaryjnej.

b) W dniach 27.06.2016r. i 11.07.2016r, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Nisku i Powiatowy Lekarz Weterynarii w Nisku, spotkali się celem omówienia zasad wzajemnej współpracy w aspekcie zbliżających się Świątowych Dni Młodzieży.

c) W dniu 30.08.2016r., Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Nisku, przesłał Powiatowemu Lekarzowi Weterynarii w Nisku informację w związku z otrzymanym powiadomieniem alarmowym Nr 2016.25 z dnia 02.08.2016r. zgłoszonym przez Głównego Lekarza Weterynarii dot. wykrycia doksycykliny w mięśniach i nerkach świni wykorzystanej do produkcji mięsa w dniu 07.07.2016 r. przez Animex Foods Sp. z.o.o sp. k. Oddział w Starachowicach. Poinformowano, że w wyniku przeprowadzonych czynności kontrolnych na terenie powiatu niżańskiego stwierdzono kwestionowane produkty w 3 obiektach i wydano decyzje nakazujące wycofanie w/w produktów z obrotu z rygorem natychmiastowej wykonalności,

d) Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Nisku w związku z pismem Głównego Inspektora Sanitarnego z dnia 09.09.2016r., znak GIS-BŻ-WS-073-20/EN/16/13 dotyczącym występowania w Polsce przypadków afrykańskiego pomoru świń (ASF), oraz koniecznością wzmożenia nadzoru nad sprzedażą mięsa oraz odpadami gastronomicznymi w zakładach żywienia zbiorowego, zwrócił się pismem w dniu 13.09.2016r., o przeprowadzenie wspólnej kontroli. Przedstawiciele obu inspekcji dokonali wspólnej kontroli w/w obiektu. Przeprowadzona kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

e) Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Nisku w dniu 07.11.2017r., przesłał informację w związku z otrzymanym pismem z dnia 20.10.2016r., o podjętych czynnościach dot. próbki produktu pn. Soja, pobranej do badań laboratoryjnych w zakładzie: Przedsiębiorstwo Wielobranżowe EXPRESS Piotr Rząsa 42-200 Częstochowa, ul. Poselska 82. W próbce tej stwierdzono zawartość GMO w łącznej ilości 5,56% \pm 1,44%[mm/mm] (CRN+M soi GTS 40-3-2 w ilości 3,95% \pm 1,34% i CRM soi MON 89788 w ilości 1,61% \pm 0,54%). Ponieważ soja została zakupiona u producenta z terenu powiatu niżańskiego, przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Nisku, w dniu 03.11.2016r. przeprowadzili kontrolę w tym zakładzie. W wyniku przeprowadzonych czynności kontrolnych ustalono, że w/w zakład jedynie magazynuje i sprzedaje soję na cele paszowe, sprzedaje ją również w postaci kwalifikowanego materiału siewnego.

f) W związku z wniesioną interwencją telefoniczną, dotyczącą sposobu sprzedaży ryb w sklepie w dniu 19.12.2016r. przedstawiciele obu inspekcji dokonali wspólnej kontroli w/w obiekcie. W dniu kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości, które mogły by stanowić zagrożenie dla środków spożywczych znajdujących się w obrocie.

g) Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Nisku, w związku z wystąpieniem w miejscowości Wapowce (gmina Przemyśl) ognisk wirusa H5N8 wywołującego ptasią grypę, przesłał Powiatowemu Lekarzowi Weterynarii w Nisku w ramach współpracy projekt ulotki informacyjnej przeznaczonej dla osób pracujących w bliskim kontakcie z drobiem.

Porozumienie z Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz Inspekcją Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych dotyczy współpracy w zakresie wymiany informacji o zagrożeniach związanych z obecnością na rynku produktów roślinnych niespełniających wymagań prawa oraz wymiany informacji o podmiotach eksportujących świeże owoce i warzywa do Federacji Rosyjskiej.

W roku 2016 podczas prowadzonego nadzoru sanitarnego w zakresie sprzedaży suplementów diety, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz kosmetyków będących w obrocie w obiektach nadzorowanych przez Inspekcję Farmaceutyczną nie stwierdzono nieprawidłowości.

Podsumowanie:

Najczęściej stwierdzane uchybienia:

- wprowadzanie do obrotu towarów w ilościach i asortymencie niedostosowanym do wielkości powierzchni magazynowania i sprzedaży, co skutkuje przechowywaniem produktów głównie napojów, wyrobów cukierniczych, czekolad i wyrobów czekoladowych (szczególnie w okresie letnim) w warunkach niezgodnych z zaleceniami producenta na ich opakowaniu oraz niewłaściwą segregacją asortymentów produktów w urządzeniach chłodniczych;

- niewłaściwa lokalizacja stoisk sprzedaży surowców: mięsa, drobiu oraz warzyw i owoców w jednym ciągu ze sprzedażą środków żywnościowych gotowych do spożycia nieopakowanych, ważonych i porcjowanych na życzenie klienta; np. wędlin, serów, surówek warzywnych .
- sprzedaż pieczywa nieopakowanego i innych środków spożywczych nieopakowanych bez należytego zabezpieczenia przed zanieczyszczeniami i bezpośrednim kontaktem z klientem;
- brak pozytywnych nawyków higienicznych wśród personelu, głównie z uwagi na brak szkoleń i dużą rotacją w zatrudnieniu.
- nieodpowiedni stan techniczny pomieszczeń, sprzętu i urządzeń.
- brak bieżącej realizacji procedur HACCP.

Jak wynika z przeprowadzonych kontroli, większość obiektów sektora spożywczego posiada opracowany i wdrożony „program warunków wstępnych” (GHP i GMP), jednakże nie wszystkie zakłady ukończyły wdrażanie systemu HACCP.

ŚRODOWISKO PRACY

Do zadań pionu Higieny Pracy należy nadzór nad przestrzeganiem przepisów określających wymagania higieniczne i sanitarne dotyczące warunków zdrowotnych środowiska pracy, a zwłaszcza zapobieganie powstawaniu chorób zawodowych i innych chorób związanych z warunkami pracy, a w szczególności:

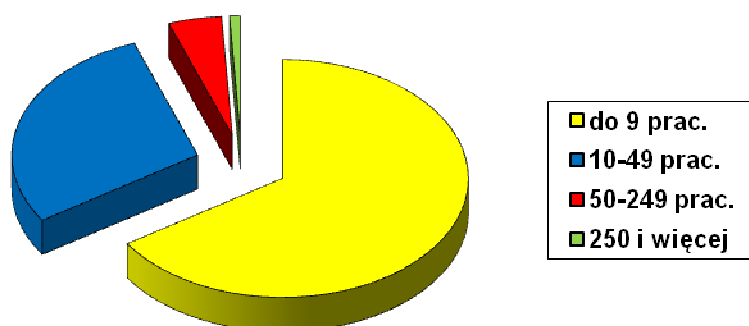
- 1) nadzór nad przestrzeganiem przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne w zakładach pracy,
- 2) nadzór nad przestrzeganiem przepisów ustawy o substancjach chemicznych i ich mieszaninach oraz ustawy o produktach biobójczych,
- 3) nadzór nad przestrzeganiem warunków i ograniczeń wprowadzania do obrotu i stosowania detergentów zawierających środki powierzchniowo czynne,
- 4) kontrola przestrzegania przez podmioty przepisów dotyczących wywozu i przywozu oraz obrotu prekursorami kategorii 2 i 3,
- 5) kontrola zakładów pracy stosujących w działalności zawodowej substancje, ich mieszaniny, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym,
- 6) kontrola stanowisk pracy, na których pracownicy narażeni są na działanie szkodliwych czynników biologicznych,
- 7) kontrola warunków zdrowotnych środowiska pracy w celu zapobiegania powstawaniu chorób zawodowych i innych chorób związanych z warunkami pracy,
- 8) kontrola stanowisk pracy, na których pracownicy narażeni są na działanie szkodliwych czynników fizycznych, chemicznych oraz na działanie pyłów,
- 9) kontrola przestrzegania przepisów rozporządzeń REACH i CLP u stosujących i wprowadzających do obrotu substancje chemiczne i ich mieszaniny na terenie powiatu niżańskiego,
- 10) prowadzenie postępowań w sprawach chorób zawodowych:
 - wizytacje w zakładach pracy w związku z prowadzonym postępowaniem w sprawie podejrzenia choroby zawodowej,
 - sporządzanie kart oceny narażenia zawodowego w związku z podejrzeniem choroby zawodowej,

- przygotowywanie dokumentacji niezbędnej do wydania decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej lub o braku podstaw do jej stwierdzenia.

W ramach realizacji „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” pracownicy pionu higieny pracy prowadzą nadzór nad podmiotami gospodarczymi prowadzącymi działalność związaną z usuwaniem bądź zabezpieczaniem wyrobów zawierających azbest. Głównym celem prowadzonego programu jest likwidacja źródeł emisji włókien azbestu.

Nadzór nad zakładami pracy

W roku 2016 w ewidencji znajdowało się 216 podmiotów zatrudniających ogółem 3437 pracowników. W stosunku do roku 2015 ilość podmiotów gospodarczych nie uległa zmianie, natomiast zaobserwowano niewielki spadek zatrudnienia (w 2015r. zatrudnienie wynosiło 3491 pracowników). Przeważają zakłady małe zatrudniające do 9 pracowników (65,7 % ogółu nadzorowanych obiektów) oraz podmioty zatrudniające od 10 do 49 pracowników (28,7%). Zakłady zatrudniające od 50 do 249 pracowników stanowiły 4,6 %, natomiast zakłady zatrudniające 250 i więcej pracowników stanowiły 1,0 % ogółu zewidencjonowanych podmiotów (2 podmioty), co ilustruje poniży wykres:

Wiodącymi kierunkami działalności gospodarczej powiatu są przetwórstwo drewna, produkcja i przetwórstwo spożywcze, produkcja wyrobów metalowych, działalność remontowo-budowlana, produkcja konstrukcji stalowych, odlewnictwo i obróbka metali lekkich oraz handel hurtowy i detaliczny.

W 2016 roku skontrolowano 85 podmiotów gospodarczych, przeprowadzając 112 kontroli.

Ocena środowiska pracy

W 2016 roku wartości stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia przekraczały dopuszczalne normatywy higieniczne w 10 zakładach pracy, co stanowi 8,9 % skontrolowanych podmiotów.

Zły stan sanitarny stwierdzono w 4 zakładach. Uchybienia dotyczyły nieprawidłowego stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń higienicznych oraz pomieszczeń produkcyjnych.

Na stwierdzone w trakcie kontroli nieprawidłowości wydano w 2016 roku łącznie 26 decyzji administracyjnych /113 punktów nakazowych/, oraz 2 upomnienia.

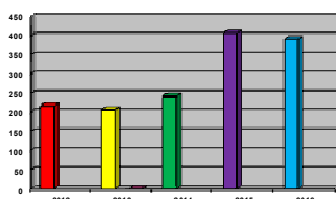
Z oceny narażenia zawodowego wynika, że na 2097 pracowników zatrudnionych w pomiotach gospodarczych skontrolowanych w 2016 roku 391 pracowników pracowało w warunkach przekroczonych normatywów higienicznych, co stanowi 18,6% ogółu zatrudnionych w skontrolowanych zakładach /wzrost w stosunku do 2015 roku o 1,4 %/.

W warunkach przekroczenia NDS pyłu w 2016 roku pracowało 11 osób, co stanowi 2,8 % ogółu osób pracujących w przekroczeniach NDS/NDN, natomiast w warunkach przekroczenia NDS substancji chemicznych w 2016 roku pracowało 121 pracowników , co stanowi 30,9 % ogółu osób pracujących w przekroczeniach NDS/NDN.

Nadal najliczniejszą grupę pracującą w warunkach przekroczenia norm higienicznych stanowią osoby ekspozowane na czynniki fizyczne, takie jak hałas i wibracja.

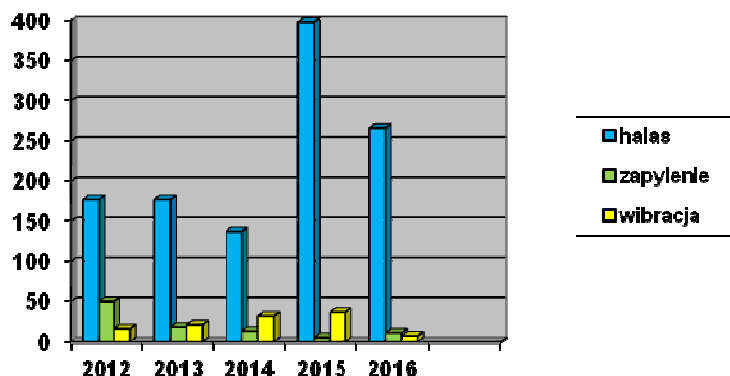
W 2016 roku w przekroczeniach NDN hałasu/wibracji pracowało 294 osoby, co stanowi 75,2 % ogółu osób zatrudnionych w przekroczeniach normatywów higienicznych. Najwięcej nadmiernie głośnych stanowisk pracy nadal stwierdza się w zakładach przetwórstwa drewna oraz zakładach zajmujących się odlewnictwem i obróbką metali.

Poniższy wykres obrazuje ilość pracowników pracujących w warunkach przekroczonych normatywów higienicznych w latach 2012-2016 .

Jak wynika z powyższego wykresu w 2016 roku odnotowano niewielki spadek ilości pracowników pracujących w warunkach przekroczonych normatywów higienicznych.

Ilość pracowników pracujących w warunkach przekroczonych normatywów dla poszczególnych czynników szkodliwych w latach 2012-2016 przedstawia poniższy wykres:

W 2016 roku odnotowano spadek ilości pracowników pracujących w warunkach przekroczonego normatywu higienicznego dla hałasu i wibracji.

W ewidencji Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Nisku w 2016 roku znajdowało się 15 zakładów, w których występują substancje, preparaty, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym wymienione w wykazie Ministra Zdrowia. W 2016r. skontrolowano w tym zakresie 12 zakładów, przeprowadzając 13 kontroli.

Podczas kontroli stwierdzono, że narażonych na działaniem czynników rakotwórczych i mutagennych jest 69 pracowników, w tym 4 kobiety.

Czynniki rakotwórcze występujące w skontrolowanych zakładach to:

- pył drewna twardego, takiego jak dąb i buk;
- promieniowanie jonizujące,
- pyły zawierające azbest.

Informacja dotycząca producentów, dystrybutorów i stosujących substancje i mieszaniny chemiczne, prekursorów kategorii 2 i 3, produktów biobójczych, detergentów i szkodliwych czynników biologicznych w powiecie nizańskim.

W 2016 r. w oparciu o obowiązujące przepisy kontynuowano nadzór nad substancjami i preparatami chemicznymi, prekursorami narkotykowymi kategorii 2 i 3, produktami biobójczymi, detergentami i szkodliwymi czynnikami biologicznymi.

W powiecie nizańskim w ramach nadzoru nad chemikaliami przeprowadzono 41 kontroli sanitarnych, w tym 27 kontroli u stosujących substancje i ich mieszaniny (którzy nie są formulatorami) oraz 14 kontroli dystrybutorów substancji i mieszanin chemicznych.

Podczas przeprowadzanych kontroli zwracano uwagę na przestrzeganie ustawy o substancjach chemicznych i ich mieszaninach, Rozporządzenia REACH 1907/2006 i Rozporządzenia nr 1272/2008 zwane rozporządzeniem CLP (Classification, Labelling and Packaging). W 2016 roku wydano 2 decyzje administracyjne w tym zakresie.

Na terenie działania PIS w Nisku w 2016 roku funkcjonowało 9 obiektów wprowadzających do obrotu prekursorów narkotyków kategorii 2 i 3 oraz 5 podmiotów, w których stosowano prekursorów narkotyków kategorii 2 i 3. W ramach nadzoru nad prekursorami narkotyków kategorii 2 i 3 przeprowadzono 5 kontroli sanitarnych.

Skontrolowano 5 podmiotów stosujących prekursorów narkotyków kategorii 2 i 3. Nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono.

W ramach nadzoru nad produktami biobójczymi przeprowadzono w 2016 roku 10 kontroli sanitarnych w zakresie wprowadzania do obrotu produktów biobójczych. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Choroby zawodowe

W 2016 roku przeprowadzono 6 postępowań w związku ze zgłoszeniami podejrzeń chorób zawodowych. W analizowanym okresie wydano 4 decyzje o stwierdzeniu choroby zawodowej oraz 1 decyzję dot. braku podstaw do rozpoznania choroby zawodowej.

Poniższa tabela przedstawia liczbę i rodzaj stwierdzanych w ostatnich 5 latach chorób zawodowych u pracowników zatrudnionych w zakładach pracy funkcjonujących na terenie powiatu niżańskiego

poz. wykazu chorób zaw. *	Nazwa choroby zawodowej	Liczba stwierdzonych przypadków				
		2012r.	2013r.	2014r.	2015r.	2016r.
1	zatrucia ostre albo przewlekłe lub ich następstwa wywołane przez substancje chemiczne	-	-	-	-	-
2	gorączka metaliczna	-	-	-	-	-
3	pylice płuc	-	-	-	-	-
4	choroby opłucnej lub osierdzia wywołane pyłem azbestu	-	-	-	-	-
5	przewlekłe obturacyjne zapalenie oskrzeli	-	-	-	-	-
6	astma oskrzelowa	-	1	-	-	1
7	zewnętrzne alergiczne zapalenie pęcherzyków płucnych	-	-	-	-	-
8	ostre uogólnione reakcje alergiczne	-	-	-	-	-
9	byssinoza	-	-	-	-	-
10	beryloza	-	-	-	-	-
11	choroby płuc wywołane pyłem metali twardych	-	-	-	-	-
12	alergiczny nieżyt nosa	-	-	-	-	1
13	zapalenie obrzękowe krtani o podłożu alergicznym	-	-	-	-	-
14	przedziurawienie przegrody nosa wywołane substancjami o działaniu żrącym lub drażniącym	-	-	-	-	-
15	przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat	-	-	-	-	-
16	choroby wywołane działaniem promieniowania jonizującego	-	-	-	-	-
17	nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze	-	-	-	-	-
18	choroby skóry	-	-	-	-	-
19	przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy	-	-	-	-	-
20	przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy	-	-	-	-	-
21	obustronny trwały odbiorczy ubytek słuchu typu ślimakowego lub czuciowo-nerwowego spowodowany hałasem, wyraźny podwyższeniem progu słuchu o wielkości co najmniej 45 dB w uchu lepiej słyszącym, obliczonym jako średnia arytmetyczna dla częstotliwości audiometrycznych 1, 2 i 3 kHz	-	-	-	-	-
22	zespół wibracyjny	-	-	-	-	-
23	choroby wywołane pracą w warunkach podwyższonego ciśnienia atmosferycznego	-	-	-	-	-
24	choroby wywołane działaniem wysokich albo niskich temperatur otoczenia	-	-	-	-	-
25	choroby układu wzrokowego wywołane czynnikami fizycznymi, chemicznymi lub biologicznymi	-	-	-	-	-
26	choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa	-	-	1	1	2

Nadzór nad szkodliwymi czynnikami biologicznymi

W 2016 roku w ramach nadzoru nad szkodliwymi czynnikami biologicznymi występującymi w środowisku pracy skontrolowano 5 zakładów pracy (w ewidencji znajdują się 43 zakłady, w których występuje narażenie na działanie szkodliwych czynników biologicznych). Przeprowadzono łącznie 5 kontroli dot. nadzoru nad szkodliwymi czynnikami biologicznymi. W trakcie czynności kontrolnych stwierdzono, że ogółem 36 pracowników w skontrolowanych zakładach narażonych jest na szkodliwe czynniki biologiczne (36 pracowników na czynniki biologiczne z 2 grupy zagrożenia oraz 35 pracowników z 3 grupy zagrożenia). W 2016 roku w tym zakresie nie prowadzono postępowania.

Nadzór nad pracami związanymi z usuwaniem wyrobów zawierających azbest.

W 2016r. PPIS w Nisku jak w latach poprzednich prowadził nadzór na przygotowaniu pracodawców pod kątem przestrzegania przepisów i zasad bhp podczas prac usuwania bądź zabezpieczania wyrobów zawierających azbest, w ramach realizacji rządowego „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”.

Przeprowadzono w tym zakresie 3 kontrole dot. oceny warunków pracy w trakcie prac związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest / demontaż dachów eternitowych/.

Prace rozbiórkowe wykonywane były przez firmy zewnętrzne.

Nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono.

NADZÓR NAD ŚRODKAMI ZASTĘPCZYMI (TZW. „DOPALACZAMI”)

W 2016r. Zespół ds. Środków Zastępczych Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Nisku kontynuował nadzór nad przestrzeganiem zakazu wprowadzania do obrotu środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych. W ramach przeciwdziałania wprowadzaniu do obrotu środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych, prowadzono postępowania w sprawie zdarzeń związanych z wprowadzeniem do obrotu środków zastępczych, monitorowano środowisko, w celu podjęcia stosownych działań w sytuacjach stwierdzenia obrotu „dopalaczami” w środowisku, współpracowano z organami Policji i Prokuratury oraz prowadzono działalność oświatową. Na terenie powiatu nie stwierdzono sklepów wprowadzających do obrotu środki zastępcze lub nowe substancje psychoaktywne. W ramach nadzoru prowadzono 8 postępowań administracyjnych (postępowania nowe i kontynuacja postępowań z lat ubiegłych) wobec osób fizycznych, co do których było podejrzenie wprowadzania do obrotu środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych (sprawy przekazane przez Komendę Powiatową Policji w Nisku lub Prokuraturą Rejonową w Nisku).

Zespół przekazał do depozytu WSSE w Rzeszowie środki zastępcze zabezpieczone przez Policję w ramach prowadzonych postępowań. W 2016 roku do PPIS w Nisku nie zgłoszono podejrzeń zatruc „dopalaczami”.

Podobnie jak w latach ubiegłych pracownicy PIS w Nisku podejmowali szereg działań o charakterze profilaktycznym tematycznie związanych z przeciwdziałaniem używaniu środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych. Akcje oświatowe skierowane były głównie do dzieci i młodzieży, a także do rodziców nastolatków i personelu pedagogicznego oraz ogółu społeczeństwa. Formy i metody pracy wykorzystywane w tego typu działalności to przede wszystkim: spotkania edukacyjne, pogadanki, emisje filmów, dystrybucja materiałów informacyjnych, szkolenia, konferencje, imprezy oświatowe, organizacje stoisk edukacyjno-informacyjnych. W czasie tych akcji przekazano informacje 2318 osobom i rozprowadzono 1843 ulotki.

PLACÓWKI NAUCZANIA I WYCHOWANIA

Na terenie powiatu nizańskiego w roku 2016 funkcjonowało **97** stałych placówek nauczania i wychowania w **69** obiektach oraz **28** placówek sezonowych (placówki wypoczynku letniego i zimowego dzieci i młodzieży).

W obiektach stałych znajdują się:

- 1 żłobek,
- 19 przedszkoli – samodzielne,
- 24 szkoły podstawowe – samodzielne,
- 3 gimnazja - samodzielne,
- 1 dom dziecka,
- 1 uczelnia wyższa,
- 4 placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego (świetlice środowiskowe),
- 1 inne (działalność gospodarcza)
- 15 zespołów szkół, a w nich :
 - 8 przedszkoli,
 - 15 szkół podstawowych,
 - 14 gimnazjów

Wszystkie wymienione placówki zostały w 2016 r. skontrolowane, zakres przeprowadzonych kontroli sanitarnych obejmował następujące zagadnienia:

- ocena stanu sanitarno – technicznego pomieszczeń, właściwa temperatura, oświetlenie
- ocena warunków higienicznych, w jakich przebiega proces nauczania, m.in. spełnienia wymogów higienicznych w pracowniach komputerowych, infrastruktury do zajęć wychowania fizycznego, a także oceny rozkładów zajęć w kontekście higieny pracy umysłowej uczniów,
- ocena warunków do utrzymania higieny osobistej w placówkach,
- formy dożywiania prowadzonego w szkołach,
- ocena przestrzegania w placówkach zapisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych,
- zapewnienie uczniom możliwości pozostawienia w szkołach części podręczników i pomocy szkolnych.

W ramach sprawowania nadzoru nad warunkami pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach przeprowadzono **166** kontroli sanitarnych, w tym **146** kontroli planowanych, Różnicę pomiędzy zaplanowanymi a wykonanymi kontrolami stanowiło **13** kontroli wypoczynku letniego i zimowego, **7** kontroli sprawdzających oraz **1** kontrola dot. wydania opinii sanitarnej na prowadzenie placówki.

Wśród placówek znajdujących się na terenie powiatu niżańskiego jedna nadal nie spełnia standardów pod względem sanitarno technicznym tj. Przedszkole Miejskie w Rudniku n/Sanem, ul. Mickiewicza 8. Zły stan sanitarno-techniczny ogrodzenia terenu przedszkola, nawierzchni chodnika, stolarki okiennej. Prowadzone jest postępowanie administracyjne. Organ prowadzący podjął decyzję o budowie nowego budynku przedszkola na tej samej działce, opracowano projekt tego przedsięwzięcia, a jego rozpoczęcie przewidziane jest na wiosnę br.

Dwie placówki tj. Niepubliczne Przedszkole „Żaczek” w Nisku oraz Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 3 w Rudniku nad Sanem - nie są podłączone do wodociągu publicznego.

W 1 placówce funkcjonuje ogrzewanie inne niż centralne tj. Przedszkole Miejskie w Rudniku – ogrzewanie elektryczne.

W celu wyegzekwowania poprawy stanu sanitarno-technicznego i dla zapewnienia bezpieczeństwa uczniom i wychowankom, wydano w podległych placówkach 27 decyzji , w tym 7 zarządzających; nieprawidłowości dotyczyły nieprawidłowego natężenia oświetlenia sztucznego w placówkach (6), złego stanu sanitarno - technicznego ścian i sufitów oraz wyposażenia sanitariatu (1), 7 decyzji rachunkowych, oraz 13 decyzji prolongujących termin wykonania zarządzeń. Natomiast poprawę stanu stwierdzono w 7 placówkach, w których w 2016r. zakończono postępowanie administracyjne odnośnie stwierdzonych nieprawidłowości.

Wystosowano do wszystkich podległych placówek 1 wystąpienie dotyczące podstawowych zasad profilaktyki przeciw grypie oraz postępowania w przypadku zachorowania, celem przestrzegania oraz podjęcia działań profilaktycznych.

Dla zapewnienia uczniom higienicznych warunków pobytu, oceniano w trakcie kontroli **rozkład zajęć lekcyjnych**, uwzględniający zasady higieny umysłowej, który oceniany jest pod kątem równomiernego obciążenia zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia. W 2016 r. oceniono rozkłady zajęć w 56 placówkach, w 346 oddziałach, rozkłady ułożone prawidłowo.

Rodzaje placówek	Tygodniowy plan lekcji							
	Skontrolowano				Stwierdzono niewłaściwy			
	2015 rok		2016 rok		2015 rok		2016 rok	
	oddziałów	placówek	oddziałów	placówek	oddziałów	placówek	oddziałów	placówek
Szkoły podstawowe i ich filie	259	39	258	39	0	0	0	0
Gimnazja i ich filie	89	17	88	17	0	0	0	0
Szkoły ponadgimnazjalne	1	1	0	0	0	0	0	0
Ogółem	349	57	346	56	0	0	0	0

Dbając o bezpieczne warunki pracy ucznia oceniano w trakcie kontroli **dostosowanie do wzrostu stanowiska pracy ucznia** (krzesło i stolik). Podczas oceny mebli analizowano dostosowanie mebli do wzrostu dzieci i młodzieży, ich oznakowanie, odpowiednie zestawienie, stan techniczny oraz posiadane na wyposażenie certyfikaty. W ocenianych 2 placówkach, 4 oddziałach nieprawidłowości nie stwierdzono w tym zakresie.

Rodzaje placówek	Oceniono dostosowanie mebli do wzrostu uczniów				Stwierdzono niewłaściwe			
	2015 rok		2016 rok		2015 rok		2016 rok	
	Liczba oddziałów	Liczba placówek	Liczba oddziałów	Liczba placówek	Liczba oddziałów	Liczba placówek	Liczba oddziałów	Liczba placówek
Szkoły podstawowe i ich filie	3	1	4	2	0	0	0	0
Gimnazja i ich filie	0	0	0	0	0	0	0	0
Szkoły ponadgimnazjalne	0	0	0	0	0	0	0	0
Ogółem:	3	1	4	2	0	0	0	0

Mając na uwadze higieniczne warunki pracy i pobytu uczniów, w czasie kontroli dokonywano **pomiaru temperatury pomieszczeń** (sale lekcyjne i sale zabaw) w sezonie grzewczym (60 placówek w 119 pomieszczeniach), nieprawidłowości nie stwierdzono.

Rodzaj placówki	2015 r.				2016 r.			
	Temperatura				Temperatura			
	Liczba placówek	Liczba pomieszczeń, w których przeprowadzono pomiary	Nieprawidłowy wynik		Liczba placówek	Liczba pomieszczeń, w których przeprowadzono pomiary	Nieprawidłowy wynik	
Liczba placówek			Liczba pomieszczeń	Liczba placówek			Liczba pomieszczeń	
Żłobki	1	3	0	0	1	3	0	0
Przedszkola	16	24	0	0	17	34	0	0
Szkoły Podstawowe i ich filie	14	25	0	0	18	31	0	0
Gimnazja i ich filie	0	0	0	0	2	4	0	0
Szkoły Zawodowe	0	0	0	0	0	0	0	0
Licea Ogólnokształcące	1	1	0	0	0	0	0	0
Zespoły Szkół	12	40	0	0	12	35	0	0
Pozostałe placówki	12	26	0	0	10	12	0	0
Ogółem:	55	118	0	0	60	119	0	0

W ramach nadzoru nad placówkami na wniosek PSSE Nisko, Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczną w Rzeszowie - Oddział Laboratoryjny w Tarnobrzegu, Laboratorium Higieny Pracy, przeprowadziła pomiary natężenia elektrycznego w 9 obiektach, a 11 placówkach (1 zespół szkół, 4 szkoły podstawowe, 3 przedszkola, 1 dom dziecka), nieprawidłowości stwierdzono w 10 placówkach.

Do wszystkich placówek wydano decyzje administracyjne z powiadomieniem organów prowadzących. W każdym przypadku (przed wydaniem decyzji) strona zajęła stanowisko w przedmiocie stwierdzonego nieodpowiedniego natężenia oświetlenia z podaniem terminu realizacji nieprawidłowości.

W 2016r. w 3 placówkach : PSP Domostawa , PSP Bieliny, ZS w Cholewianej Górze zostały podjęte odpowiednie działania i po przeprowadzonych pomiarach kontrolnych placówki zapewniają prawidłowe natężenie oświetlenia.

Rodzaj placówki	Oświetlenie sztuczne			
	Skontrolowano		Stwierdzono nieprawidłowości	
	liczba oddziałów	liczba placówek	liczba oddziałów	liczba placówek
Zespoły Szkół - Szkoly Podstawowe	6	1	6	1
Zespoły Szkół -Gimnazja	3	1	3	1
Zespoły Szkół- Oddział Przedszkolny	1	1	0	0
Szkoly Podstawowe	28	4	27	4
Przedszkola	3	3	3	3
Dom Dziecka	16 pomieszczeń	1	16 pomieszczeń	1
Ogółem	57	11	55	10

Warunki do prowadzenia zajęć w-f wśród skontrolowanych szkół przedstawiają się następująco: 25 szkół posiada pełnowymiarowe sale gimnastyczne z boiskiem, 3 bez boiska, 7 szkół posiada sale zastępcze z boiskiem, 2 szkoły posiadają tylko sale zastępcze, 4 szkoły posiadają tylko boisko. Uczniowie szkół, które nie posiadają wystarczających warunków do prowadzenia zajęć gimnastycznych korzystają z obiektów sportowych należących do innych placówek, zajęcia w-f odbywają się także na korytarzu.

Dożywianie uczniów. W trakcie przeprowadzanych kontroli uzyskano informacje, że z ciepłych posiłków przygotowywanych w stołówkach szkolnych lub dostarczanych przez firmy cateringowe korzystało około 50% uczniów. Z dofinansowania do wyżywienia korzystało 43% uczniów, co stanowi około 21 % ogólnej liczby uczniów uczęszczających do

szkół. Uczniowie najczęściej korzystają z posiłków jednodaniowych z deserem oraz w niektórych szkołach z obiadów pełnych.

Zakaz palenia. W trakcie kontroli stwierdzono, że wszystkie placówki realizują przepisy z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych, t.j. respektowany jest w nich całkowity zakaz palenia wyrobów tytoniowych, także e-papierosów o czym informują umieszczone w widocznych miejscach odpowiednie oznaczenia słowno – graficzne.

Zapewnienie uczniom miejsca na pozostawienie w szkole części podręczników i przyborów szkolnych zgodnie z przepisami. Na terenie powiatu wymóg ten realizowany jest w postaci indywidualnych szafek, szuflad, szafek w szatniach dla każdego ucznia (szczególnie w klasach młodszych) lub wydzielonych zbiorczych miejsc przeznaczonych na ten cel (wydzielone półki lub szafy w salach lekcyjnych) we wszystkich placówkach.

Wypoczynek. Przeprowadzono kontrole zorganizowanych na terenie powiatu form wypoczynku zimowego i letniego zwracając uwagę na bezpieczeństwo i higienę odpoczywających dzieci i młodzieży. Przeprowadzono pogadanki, przekazywano informacje połączone z instruktażem, pozostawiano tematyczne ulotki i broszury dla dzieci i opiekunów. Stwierdzono, że wszystkie placówki zapewniły dobre warunki pobytu dla uczestników, nie odnotowano zatruć, poważnych wypadków ani zachorowań.

Łącznie w 2016 roku, w 38 placówkach wypoczynku letniego i zimowego zorganizowanego na terenie powiatu nizańskiego wypoczywało 1930 uczestników.

Wszystkie placówki nauczania i wychowania na terenie powiatu nizańskiego spełniają standardy placówek oświatowych. Budynki, w których się mieszczą wykorzystywane są zgodnie z ich przeznaczeniem. Rozwiązywane są problemy przestrzegania zasad higieny, zapewnienia odpowiednich mebli edukacyjnych, sprzętu, oraz obiektów sportowych.

Większość placówek jest podłączona do kanalizacji centralnej i wodociągów sieciowych, wszystkie posiadają ciepłą bieżącą wodę w sezonie grzewczym. Na podstawie kontroli stwierdzono, że stan sanitarno-techniczny placówek oświatowych powoli, ale sukcesywnie ulega poprawie.

W 2016r. w wielu placówkach przeprowadzone były modernizacje, większe, lub mniejsze remonty, placówki wyposażono w nowe meble, sprzęt i urządzenia, oddano do użytku nowe obiekty sportowe. Dyrektorzy placówek w trosce o bezpieczeństwo i higieniczne warunki w ramach posiadanych własnych środków finansowych dokonują drobnych remontów i napraw pomieszczeń oraz konserwacji ich wyposażenia.

Dla utrzymania odpowiednich warunków pobytu, ale także poprawy stanu sanitarno-technicznego w placówkach należy niezmiennie dążyć do :

- zapewnienia ciepłych posiłków dla wszystkich uczniów we wszystkich placówkach.
- podłączenia do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej placówek, które do chwili obecnej nie zostały jeszcze podłączone
- zapewnienia warunków do utrzymania higieny osobistej uczniów na bieżąco (mydło, ręczniki jednorazowego użytku lub suszarki oraz papier toaletowy w dostatecznej ilości w każdej placówce)
- zapewnienia ciepłej bieżącej wody dla uczniów i wychowanków we wszystkich placówkach przez cały rok szkolny (nie tylko w sezonie grzewczym),
- zapewnienia odpowiedniej infrastruktury na prowadzenie zajęć wychowania fizycznego (sale gimnastyczne z zapleczem sanitarnym i odpowiednim sprzętem sportowym oraz boiska szkolne)
- zapewnienia odpowiedniego sprzętu i wyposażenia (w tym mebli edukacyjnych)
- zapewnienia dobrego stanu technicznego oraz sanitarno-higienicznego pomieszczeń sanitarnych wraz z wyposażeniem.

Koniecznym jest również większe zaangażowanie sił i środków przez władze samorządowe, w terminowe realizowanie decyzji administracyjnych, w celu poprawy stanu placówek.

SANITARNY NADZÓR ZAPOBIEGAWCZY

Na etapie projektowania i realizacji inwestycji Sanitarny Nadzór Zapobiegawczy w ramach ustawowego obowiązku prowadzi nadzór nad przestrzeganiem wymagań higienicznych i zdrowotnych.

W analizowanym okresie uzgodniono dokumentację dotyczącą:

- strategicznej oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko,
- oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko,
- projektów budowlanych

oraz uczestniczono w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych.

Opiniowanie dotyczące strategicznej oceny oddziaływania na środowisko

W tej grupie uzgadniano 1 opinię z zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dot. III zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta Nisko .

Opiniowanie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy

Zaopiniowano pozytywnie 1 projekt dotyczący miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego pod nazwą „Centrum sportowo- rekreacyjne w Raclawicach”, gmina Nisko wraz z prognozą oddziaływania na środowisko. Plan obejmuje teren o łącznej powierzchni ok. 25 ha zlokalizowany jest na południe od drogi krajowej nr 19 w rejonie ulicy Zielonej, na terenach sąsiadujących z zabudową mieszkaniową.

Analizowany teren objęty projektem planu, przeznacza się pod: zabudowę centrum sportowo-rekreacyjnego w tym lokalizację urządzeń i sieci infrastruktury technicznej (sieć wodociągowa, kanalizacyjna, gazowa, elektroenergetyczna), obsługi komunikacyjnej, oczek wodnych, obiektów małej architektury, fontann, ścieżek pieszych i rowerowych, zabudowę usługową, zielen projektowaną.

Uzgodniono pozytywnie 1 projekt studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Harasiuki wraz z prognozą oddziaływania na środowisko. Zakres zmian studium obejmuje obszar położony w centralnej, wschodniej i południowej części gminy Harasiuki w miejscowościach: Harasiuki, Gózd, Huta Nowa, Huta Stara, Kusze, Żuk Nowy, Sieraków, Rogóznia, Banachy. W projekcie zmian studium zaproponowano szereg rozwiązań mających na celu zapobieganie i ograniczenie negatywnych oddziaływań na środowisko.

Opiniowanie w sprawie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko

Składane wnioski w sprawie potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko analizowano pod kątem wpływu realizacji postanowień projektów dokumentów na stan środowiska, a tym samym na warunki zdrowotne życia ludzi.

W przypadku uznania, że planowane przedsięwzięcie będzie źródłem znaczących negatywnych oddziaływań zagrażających zdrowiu i życiu ludzi, orzekano o konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, w przeciwnych przypadkach akceptowano odstąpienie od przeprowadzenia tej oceny.

W odniesieniu do poprzedniego roku liczba tych opinii wzrosła o 10.

Wydano ogółem 34 opinie w sprawie oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, w tym:

- 31 opinii co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko,
- 3 opinie przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Wydano 31 opinii dotyczących przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, w których nie stwierdzono potrzeby sporządzania raportu między innymi dotyczące:

- budowy 4 elektrowni fotowoltaicznych o mocach ok. 1,0MW i 2,1MW w miejscowościach Banachy, Kurzyna Średnia, Sigiełki i Krzeszów Górny,
- rekultywacji składowiska odpadów w Sigiełkach,
- budowy gazociągu wysokiego ciśnienia 6Mpa o łącznej długości 2765,3 mb Podwolina- Jeżowe- Krzywdy,
- rozbudowy i modernizacji oczyszczalni ścieków w Ulanowie i Krzeszowie,
- budowy 9 budynków mieszkalnych w miejscowości Szwedry,
- zagospodarowania terenu wokół zbiornika małej retencji w Nisku os. Podwolina ,
- wdrożenia produkcji elementów kutych armatury wodnej i gazowej oraz armatury centralnego ogrzewania w zakładzie Armatoora S.A.w Nisku przy ul. Sandomierskiej 14,
- instalacji linii do produkcji kabin prysznicowych i parawanów, wanien i brodzików, mebli” zlokalizowana terenie zakładu produkcyjnego Armatoora S.A. w Nisku przy ul. Sandomierskiej 14,
- rozbudowy instalacji do przeróbki drewna w Wólce Tanewskiej.

W tej grupie znalazły się również przedsięwzięcia dotyczące:

- przebudowy dróg publicznych gminnych i powiatowych: Koziarnia, Zdziry - Banachy, Domostawa - Szwedry, Dąbrowica - Sieraków, Hawryły - Zarzecze, Jata - Sójkowa- Zalesie, Jeżowe Centrum I, II, III,

- budowy odcinków sieci kanalizacji sanitarnej w gminie Krzeszów w msc : Sigielki, Łazów, Kamionka Dolna, Kamionka Średnia i Górna, Podolszynka Ordynacka, Podolszynka Plebańska, Koziarnia;
- budowy odcinka sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w Zarzeczcu przy ul. Gozdowej, torze kolejowym LHS i ul. Krzeszowskiej.

Zaopiniowano 3 przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach tj:

- Budowa instalacji do wytwarzania ekologicznych, biodegradowalnych rozpuszczalników na bazie m.in. oleju rzepakowego oraz ich produkcja, przy ul. Sandomierskiej Bocznej w Nisku,
- Udrożnienie rzeki Kowale poprzez odmulenie w miejscowościach: Jeżowe, Cholewiana Góra, Nowy Nart i Jata, gmina Jeżowe oraz miejscowości Gwoździec gmina Bojanów,
- Udrożnienie rzeki Okolisko poprzez odmulenie gmina Jeżowe, miasto i gmina Nisko oraz miasto i gmina Rudnik.

Realizacje w/w przedsięwzięć zaopiniowano pozytywnie powołując się na przeprowadzoną analizę zawartą w Raportach na etapie realizacji i eksploatacji przedsięwzięć, w zakresie oddziaływania na środowisko, a tym samym braku negatywnego wpływu na zdrowie i życie ludzi.

Opiniowanie projektów budowlanych

Uzgodniono ogółem 2 projekty budowlane pod nazwami:

- Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej i budowa przepompowni ścieków w miejscowości Rudnik nad Sanem przy ul. Stalowej,
- Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w Ulanowie.

Wydano 1 opinię z zastrzeżeniem dot. projektu budowlanego rozbudowy i modernizacji oczyszczalni ścieków w Ulanowie.

Zastrzeżenie dotyczyło braku zaprojektowania umywalki i zlewozmywaka dwukomorowego w pomieszczeniu socjalnym oraz niewłaściwego zaprojektowania szatni przepustowej

W odniesieniu do roku 2015 zaopiniowano taką samą ilość projektów. Projektów z nowatorskimi technologiami nie opiniowano.

Odbiory

Uczestnicząc w dopuszczeniu do użytkowania zrealizowanych obiektów budowlanych dokonywano oceny stanu sanitarnego tych obiektów. Liczba oględzin dotyczących oceny stanu sanitarnego obiektów zmniejszyła się o 8 w stosunku do 2015 roku.

W związku z uczestnictwem w dopuszczeniu do użytkowania w trybie art.56 ustawy Prawo budowlane wydano 17 opinii wyrażających stanowisko o braku sprzeciwu co do przystąpienia do użytkowania.

W związku z dopuszczeniem do użytkowania obiektów bez obowiązku uzyskania pozwolenia na użytkowanie wydano 1 opinię.

Obiekty odebrane i zaopiniowane pozytywnie, zakwalifikowano do następujących kategorii:

budynki handlu, gastronomii i usług

stanowiły największą grupę bo 6 obiektów, w tym:

2 obiekty branży spożywczej (sklepy spożywczo-przemysłowe sieci Delikatesy Centrum i Groszek),

4 budynków z przeznaczeniem na handel i usługi różnych branż (instalacji sanitarnej i grzewczej, tekstylnej)

W grupie tej znalazły się 2 budynki z przeznaczeniem na sklepy spożywczo-przemysłowe w Ulanowie i Harasiukach oraz 1 budynek handlowy w Jeżowem, które wyróżniają się ze względu na wysoki standard wykończenia i wyposażenia wewnątrz w tym zapleczy higieniczno sanitarnych.

budynki przemysłowe

w tej grupie znalazły się 4 obiekty:

- część hali produkcyjno-magazynowej (obróbka numeryczna odlewów aluminiowych),
- budynek socjalno-biurowy, budynek przygotowania form, budynek magazynu farb i sprężarkowni, budynek portierni,
- budynek hali produkcyjnej (linia pakowania skrzydeł drzwiowych w folię termokurczliwą),
- budynek kontroli geometrii pojazdów.

budynki sportu i rekreacji

w tej kategorii obiektów dopuszczono do użytkowania 2 obiekt dot. budowy budynku szatniowo-socjalnego przy boisku sportowym w Zdziarach i rozbudowy i nadbudowy budynku szatniowego przy ul. Dąbrowskiego os. Podwolina w Nisku.

budynki kultury, nauki, oświaty

w tej kategorii obiektów dopuszczono do użytkowania 2 obiekty dot.:

- przebudowy części budynku Szkoły Podstawowej w Nisku przy ul. 1000-Lecia
- przebudowy części budynku Szkoły Podstawowej w Nisku przy ul. Słowackiego.

budynki biurowe i konferencyjne

w tej kategorii obiektów dopuszczono do użytkowania 3 obiekty:

- budowa budynku biurowo-socjalnego dla pracowników firmy w Kuszach,
- rozbudowa budynku magazynowo-gospodarczego na potrzeby OSP w Nowosielcu,
- przebudowa części poddasza na cele biurowe na potrzeby OSP w Jeżowem,

Odbierane obiekty były w przeważającej większości opiniowane pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych przez rzeczoznawców.

Budynki te spełniły wymogi w zakresie higieniczno-sanitarnym obowiązującego prawa. Wysokie standardy wykończenia wnętrz pomieszczeń oraz ich wyposażenia stwierdzono w przeważającej większości.

Oceniając analizowany okres należy stwierdzić, że:

- przedsięwzięcia zgłoszone do opiniowania w sprawie oddziaływania przedsięwzięć na środowisko są przykładem na to, że w naszym powiecie zostaną zmodernizowane, wyremontowane i będą mogły powstawać nowe inwestycje służące lokalnej społeczności tj. elektrownie fotowoltaiczne, odcinki dróg publicznych, odcinki gazociągu, oczyszczalnie ścieków, zagospodarowanie terenów wokół zbiornika retencyjnego oraz odcinki sieci kanalizacji sanitarnej i wodociągowej,
- zrealizowane w 2016 roku inwestycje celu publicznego zapewnią mieszkańcom powiatu niżańskiego bezpieczne i higieniczne z nich korzystanie, ze względu na posiadające w przeważającej większości wysokie standardy wykończenia i wyposażenia wnętrz pomieszczeń a także właściwe zaplecza socjalne i sanitarne,
- w odniesieniu do roku 2015 pracownicy inspekcji sanitarnej dokonali o 8 odbiorów budowlanych mniej, a w odniesieniu do poprzednich lat ilość odbiorów znacznie zmalała,
- z oddanych do użytkowania 17 inwestycji, 6 należy do sektora publicznego, 11 inwestycji zrealizowano w sektorze prywatnym.

OŚWIATA ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA

Działania Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Nisku były skierowane na popularyzację zasad zdrowego stylu życia oraz na motywowanie ludzi do dobrowolnych zachowań sprzyjających zdrowiu. Były również odzwierciedleniem zagadnień ujętych w Narodowym Programie Zdrowia i aktualnej sytuacji epidemiologicznej występującej na terenie powiatu.

W 2016 roku działania skierowane zostały głównie na promowanie zdrowego stylu życia bez nałogów, promowanie aktywności fizycznej, racjonalnego odżywiania oraz profilaktykę chorób zakaźnych. W ramach prowadzonych działań realizowano następujące **programy edukacyjno- zdrowotne:**

- Program edukacyjny „Trzymaj Formę”
- Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu
- Program przedszkolnej edukacji antytytoniowej „Czyste powietrze wokół nas”
- Program edukacji antytytoniowej dla uczniów klas I – III szkół podstawowych „Nie pal przy mnie, proszę”
- Program profilaktyki palenia tytoniu dla uczniów starszych klas szkoły podstawowej i gimnazjum „Znajdź właściwe rozwiązanie”
- Program edukacji antytytoniowej dla klas IV szkół podstawowych „Bieg po zdrowie”
- Program edukacyjny dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych „ARS, czyli jak dbać o miłość”
- Program edukacyjny „Moje dziecko idzie do szkoły”
- Program edukacyjny dla dzieci klas I-III szkół podstawowych „Zawsze razem” w ramach profilaktyki HIV/AIDS
- Program edukacyjny „Zapobieganie HIV/AIDS i chorobom przenoszonym drogą płciową. Edukacja młodzieży szkolnej”.
- Program edukacyjny dla uczniów klas I ponadgimnazjalnych „Wybierz Życie – Pierwszy Krok”
- Program edukacyjny z zakresu profilaktyki czerniaka dla szkół ponadgimnazjalnych „Znamię!Znam je?”
- Projekt z zakresu profilaktyki wad postawy „Lekki Tornister”

Kampanie społeczne:

- Światowy Dzień Zdrowia
- Światowy Dzień bez Papierosa
- Światowy Dzień Rzucania Palenia
- Bezpieczne Wakacje
- Bezpieczne Ferie

- Kampania „Nie pozwól odlecieć swojemu szczęściu” w ramach Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych
- Kampania informacyjna „Coś was łączy? zrób test na HIV”

Akcje prozdrowotne:

- Światowy Dzień AIDS
- Akcja profilaktyczna „Mój Walenty jest the Best, idzie ze mną zrobić test”
- Grypa

PROGRAM EDUKACYJNY „TRZYMAJ FORMĘ”

Celem programu „Trzymaj Formę!” jest edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety w oparciu o odpowiedzialność indywidualną i wolny wybór jednostki.

W powiecie nizańskim ogółem program w roku szkolnym 2015/16 realizowało 47 szkół (16 gimnazjów i 31 szkół podstawowych). Edukacją objęto

1382 uczniów szkół gimnazjalnych, 1349 uczniów szkół podstawowych oraz 464 rodziców.

W ramach programu odbywały się narady, pogadanki, prelekcje, instruktaże, pokazy, konkursy, warsztaty dydaktyczne, zajęcia praktyczne, emisje filmów, prezentacje, gry i zabawy, wycieczki, wyjazdy na basen, zawody sportowe, degustacje zdrowych potraw. Ponadto uczniowie oraz rodzice brali udział w zajęciach pozalekcyjnych.

W dniu 8 kwietnia 2016r. w siedzibie Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Nisku” odbył się II Etap-powiatowy konkursu wiedzy o zdrowym stylu życia „Trzymaj Formę”.

Do Konkursu przystąpiło 4 uczniów szkół gimnazjalnych, laureatów I etapu konkursu, którzy uzyskali 70 procent punktów możliwych do zdobycia. W II etapie - powiatowym udział wzięli uczniowie ze szkół: ZS w Ulanowie, ZS w Starym Narcie, Publiczne

Gimnazjum w Jeżowem. Bezpośrednio po zakończeniu Konkursu wypełnione zestawy zadań uczestników przesłano na adres organizatora Konkursu wskazanego w regulaminie.

PROGRAM OGRANICZANIA ZDROWOTNYCH NASTĘPSTW PALENIA TYTONIU

Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce określa priorytetowe cele i zadania na lata 2014-2018, na jakich powinny opierać się działania związane z redukcją zagrożeń wynikających z palenia tytoniu w Polsce.

Działania związane z programem prowadzone są w przedszkolach i szkołach oraz w czasie akcji i kampanii prozdrowotnych skierowanych do mieszkańców powiatu.

Na terenie powiatu kontynuowano realizację szkolnych programów edukacji i profilaktyki antytytoniowej.

Przykładem skutecznych działań edukacyjnych, realizowanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną, w ramach Programu Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce, są coroczne obchody Światowego Dnia Bez Tytoniu (31 maja) oraz Światowy Dzień Rzucania Palenia, coroczna kampania odbywająca się zawsze w trzeci czwartek listopada.

ZAKAZ PALENIA

Ponadto na terenie powiatu niżańskiego podejmowano działania w zakresie realizacji ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych mówiącej m.in. o zakazie palenia papierosów i używania e-papierosów.

Program przedszkolnej edukacji antytytoniowej „Czyste powietrze wokół nas”

Program przedszkolnej edukacji antytytoniowej „Czyste Powietrze Wokół Nas” ma charakter profilaktyczny i dostosowany jest do możliwości psychofizycznych dzieci 5 i 6 letnich.

Celem programu jest zwiększenie wiedzy rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy oraz zwiększenie umiejętności dzieci w zakresie radzenia

sobie w sytuacjach, gdy przebywają w zadymionych pomieszczeniach lub gdy dorośli palą przy nich tytoń.

W powiecie niżańskim program w roku szkolnym 2015/16 realizowany był przez 34 placówki (11 przedszkoli, 22 oddziały przedszkolne oraz 1 forma wychowania przedszkolnego). Ogółem edukacją objęto 900 dzieci, 643 rodziców). W ramach programu podejmowane były szkolenia koordynatorów, narady, instruktaże, dystrybucja materiałów. Natomiast realizacja przebiegała za pomocą różnych form i metod takich jak pogadanki, prelekcje, konkursy, projekcje filmów, wycieczki, festiwale, przemarsze, spotkania z rodzicami oraz inne formy.

Program edukacji antytytoniowej dla uczniów klas I – III szkół podstawowych „Nie pal przy mnie, proszę”

Program edukacyjny „*Nie pal przy mnie, proszę*” przeznaczony jest dla uczniów klas I – III szkół podstawowych.

Celem programu jest wykształcenie u dzieci świadomej umiejętności radzenia sobie w sytuacjach, w których inne osoby palą przy nich papierosy, a także zmniejszenie narażenia dzieci na bierne palenie tytoniu.

Program w roku szkolnym 2015/16 realizowany był przez 25 placówek. Edukacją objęto 955 uczniów, natomiast z treściami programowymi zapoznano 587 rodziców. W ramach kontynuacji programu zorganizowano szkolenie dla szkolnych koordynatorów, sporządzano narady, instruktaże oraz prowadzono kolportaż materiałów edukacyjnych. Zadania zostały przeprowadzone zgodnie z założonymi celami w oparciu o scenariusze zajęć zaproponowane w podręczniku dla koordynatora szkolnego. Ponadto program rozszerzony był o dodatkowe działania (apele profilaktyczne, konkursy, pikniki, spektakle, projekcje filmów, pogadanki, prezentacje multimedialne i inne).

Program profilaktyki palenia tytoniu dla uczniów starszych klas szkoły podstawowej i gimnazjum „Znajdź właściwe rozwiązanie”

Program profilaktyki palenia tytoniu „*Znajdź właściwe rozwiązanie*” adresowany jest do uczniów starszych klas szkoły podstawowej oraz gimnazjum.

Celem programu jest zapobieganie paleniu tytoniu wśród uczniów starszych klas szkół podstawowych i gimnazjum. Poszerzenie wiedzy w zakresie szkodliwości dymu tytoniowego, zwiększenie świadomości na temat zagrożeń płynących z czynnego i biernego palenia tytoniu, kształtowanie umiejętności dbania o zdrowie własne i swoich bliskich, kształtowanie postaw asertywnych związanych z funkcjonowaniem w społeczeństwie, w tym unikanie zachowań ryzykownych dla zdrowia.

W roku szkolnym 2015/16 program realizowało 21 placówek (13 szkół podstawowych i 8 gimnazjów). Edukacją objęto 924 uczniów. W ramach spotkań z rodzicami zapoznano ogółem 370 rodziców.

Zorganizowano szkolenie dla szkolnych koordynatorów w celu przedstawienia wytycznych do realizacji programu w placówkach. Zajęcia przeprowadzono w oparciu o scenariusze zaproponowane w podręczniku dla koordynatora szkolnego

(część zajęć dostosowano do szkolnego programu profilaktyki i programu wychowawczego szkoły wzbogacając je o inscenizacje, zajęcia praktyczne, projekty, spotkania z przedstawicielami innych instytucji, organizacji).

Program edukacji antytytoniowej dla klas IV szkół podstawowych „Bieg po zdrowie”

Program skierowany jest do uczniów klas IV szkół podstawowych.

Celem programu jest zwiększenie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów i używania e-papierosów.

Pierwszą edycję programu rozpoczęto w roku szkolnym 2016/17. Do uczestnictwa w programie zaproszono wszystkie szkoły z terenu powiatu niżańskiego. Zgłoszone zostały 4 szkoły, w których zostały przeprowadzone narady w celu zorganizowania szkolenia dla szkolnych koordynatorów.

PROGRAM EDUKACYJNY DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH „ARS, CZYLI JAK DBAĆ O MIŁOŚĆ” w ramach Profilaktycznego programu w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych

W powiecie niżańskim kontynuowano III edycję programu „ARS, czyli jak dbać o miłość” w ramach Projektu KIK/68 pt. „Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych”.

Celem programu jest ograniczenie skutków zdrowotnych i społecznych używania substancji psychoaktywnych (np. alkoholu, tytoniu, narkotyków i dopalaczy). Program adresowany jest do młodzieży ze szkół ponadgimnazjalnych.

Realizacja programu miała na celu zapoznanie ich na temat wpływu używania alkoholu, narkotyków i innych środków psychoaktywnych, relacji międzyludzkich oraz dokonywania ważnych wyborów życiowych.

W roku szkolnym 2015/16 program realizowany był przez 5 szkół ponadgimnazjalnych i swoim zasięgiem objął 159 uczniów oraz 29 rodziców. W ramach narad przekazano cele

i założenia programu. Przeprowadzono 2 szkolenia indywidualne dla nowych koordynatorów. Ponadto w szkołach podejmowane były spotkania socjoterapeutyczne, warsztaty i spotkania tematyczne, emisje filmów, spotów, ankietyzacje wśród uczniów oraz inne działania prozdrowotne.

W ramach Projektu KIK/68 „**Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych**” podejmowane były działania kampanii „*Nie pozwól odlecieć swojemu szczęściu*”: spotkania z kobietami osadzonymi w areszcie śledczym, spotkania z rodzicami, młodzieżą, konkurs, warsztaty, dystrybucja materiałów oświatowych.

W dniu 7.03.2016r. w Zespole Szkół w Zarzeczcu odbyły się warsztaty profilaktyczne wśród uczniów klasy I gimnazjum. Przeprowadzono krótką pogadankę nt. środków zastępczych oraz wyemitowano film poświęcony tematyce środków psychoaktywnych.

Podczas zajęć praktycznych młodzież miała możliwość założenia algogogli, narkogogli, które symulowały wiele skutków używania alkoholu i narkotyków i wykonania określonych zadań z ich wykorzystaniem (przejście po ławce, slalom, rzut piłką do kosza, zebranie przedmiotów). Zajęcia uświadomiły młodzieży jak alkohol czy narkotyki działają na ich zmysły, a wykonanie prostych czynności sprawiało im trudności. Przekazano materiały informacyjne związane z tematyką uzależnień.

22 marca 2016r. w Nizańskim Centrum Kultury „Sokół” odbył Powiatowy Przegląd Małych Form Teatralnych pt. „Porozmawiajmy o uzależnieniach”.

Organizatorem konkursu była Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Nisku. Patronat nad konkursem sprawował Starosta Powiatu Nizańskiego, Burmistrz Gminy i Miasta Nisko, Komenda Powiatowa Policji w Nisku oraz Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rzeszowie.

Partnerem Przeglądu było Nizańskie Centrum Kultury „Sokół” w Nisku.

Do Przeglądu zostały zaproszone wszystkie szkoły gimnazjalne i ponadgimnazjalne. Zakres tematyczny przeglądu obejmował profilaktykę uzależnień. Poprzez konkurs przekazywane były rzeczywiste informacje dotyczące uzależnienia od nikotyny, alkoholu, narkotyków, szkodliwość biernego i czynnego palenia papierosów, szkodliwość używania alkoholu i narkotyków oraz kształtowanie prawidłowych, zdrowych postaw i odpowiedzialności za zdrowie swoje i swoich bliskich.

Laureaci I miejsca wzięli udział w VII Wojewódzkim Przeglądzie Małych Form Teatralnych, który odbył się 8 czerwca 2016r.

W dniu 13.04.2016r. W Zespole Szkół w Krzeszowie zorganizowane zostało spotkanie profilaktyczne dla rodziców, nauczycieli w ramach, którego PPIS w Nisku na podstawie prezentacji multimedialnej przekazał najważniejsze informacje dotyczące problematyki środków psychoaktywnych. Udział w spotkaniu wzięło 109 osób.

W dniu 1.06.2016r. w NCK „Sokół” w Nisku zorganizowano spotkanie zainicjowane przez Komendę Powiatową Policji w Nisku w ramach kolejnej edycji happeningu pn. „Ogólnopolski głos profilaktyki 2016”. Spotkanie z młodzieżą, nauczycielami, rodzicami, opiekunami miało na celu przybliżyć problematykę środków psychoaktywnych (narkotyków i dopalaczy). W ramach spotkania PPIS w Nisku wygłosił prelekcję z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej nt. problematyki dopalaczy oraz spotu tematycznego. Podsumowaniem happeningu był przemarsz z transparentami oraz tańce integracyjne.

W dniu 9.11.2016r. zorganizowane zostało spotkanie dla kobiet osadzonych w Areszcie Śledczym w Nisku. Wygłoszona została prelekcja nt. szkodliwości palenia tytoniu i wyrobów tytoniowych. Wyemitowano film „Używki, a codzienność”. Podczas spotkania wykonywano pomiar zawartości tlenku węgla w wydychanym powietrzu przy użyciu smokerlyzera. W związku z wykazanymi wysokimi wskaźnikami stężenia CO udzielano porad dot. zagrożeń dla zdrowia, skutków zdrowotnych ekspozycji na CO oraz gdzie uzyskać pomoc w celu chęci rzucenia palenia. Zainteresowani uczestnicy rozwiązywali testy uzależnienia od tytoniu oraz testy motywacji do rzucenia palenia.

PROGRAM EDUKACYJNY „MOJE DZIECKO IDZIE DO SZKOŁY”

Program skierowany jest do dzieci w wieku 5-6 lat, które przygotowują się do rozpoczęcia nauki w szkole podstawowej i rodziców.

Celem programu jest ukształtowanie nawyków i umiejętności prozdrowotnych wśród dzieci oraz podniesienie poziomu wiedzy u rodziców i opiekunów na temat wybranych elementów zdrowego stylu życia i uświadomienie im ich roli w kształtowaniu prawidłowych nawyków prozdrowotnych.

W powiecie niżańskim program realizowany był w 13 placówkach. Edukacją objęto 299 dzieci oraz 182 rodziców tych dzieci.

Program w szkołach realizowany był poprzez pogadanki, zajęcia praktyczne (w tym przygotowywanie zdrowych posiłków, nauka bezpiecznego przechodzenia przez jezdnię, przejścia dla pieszych, układanie planu zajęć, komponowanie zestawów ubioru na różną porę roku), instruktaże (prawidłowe mycie rąk), pomiary ciężaru ciała, prace plastyczne, konkursy,

apele, wycieczki, zawody sportowe, wyjazdy na basen, zabawy ruchowe, spotkania z rodzicami i wiele innych.

PROGRAM EDUKACYJNY DLA DZIECI KLAS I-III SZKÓŁ PODSTAWOWYCH „ZAWSZE RAZEM” W RAMACH PROFILAKTYKI HIV/AIDS

Celem programu jest kształtowanie u dzieci właściwych postaw i zachowań wobec słabszych rówieśników, unikanie zachowań ryzykownych oraz podejmowanie zdrowych wyborów życiowych.

Realizacja programu w roku szkolnym 2015/16 przebiegała w 7 placówkach. Edukacją objęto 167 uczniów, 67 rodziców

Program był realizowany poprzez różnorodne formy: pogadanki, pracę z książką, konkursy plastyczne, inscenizacje, wystawy, filmy, gry, zabawy.

PROGRAM EDUKACYJNY „ZAPOBIEGANIE HIV/AIDS I CHOROBYM PRZENOSZONYM DROGĄ PŁCIOWĄ. EDUKACJA MŁODZIEŻY SZKOLNEJ”.

Realizacja programu miała na celu zapoznanie młodzieży z problematyką HIV/AIDS, uświadomienie im jak łatwo można zarazić się wirusem HIV. Za sprawą materiałów edukacyjnych oraz zajęć wzrósł poziom wiedzy na temat HIV i AIDS wśród społeczności lokalnej, zmiana postaw i zachowań ze szczególnym uwzględnieniem odpowiedzialności za zdrowie własne i najbliższych, rozpowszechnienie postaw tolerancji wobec osób zakażonych HIV.

W powiecie niżańskim program w roku szkolnym 2015/16 realizowało 9 placówek (1 technikum, 3 licea ogólnokształcące i 5 gimnazjów) i swym zasięgiem objął 538 uczniów, 88 rodziców. Program realizowano poprzez metody/formy realizacji:

- pogadanki prowadzone przez wychowawców klas, pedagogów szkolnych, higienistki szkolne, położną, nt. chorób przenoszonych drogą płciową, sposobów i metod zapobiegania zakażeniu HIV,
- Wykłady głoszone przez nauczycieli nt, ryzyka zakażenia wirusem HIV,
- Projekcje filmu, tematyczne prezentacje multimedialne.
- Testy sprawdzające wiedzę nt. HIV/AIDS,
- Artykuły przygotowywane przez uczniów dot. ciekawostek związanych z tematyką HIV/AIDS,
- Gazetki informacyjne dot. tematyki programu,
- Apele profilaktyczne, apele z okazji Światowego Dnia AIDS,
- Udział w konkursie plastycznym ogłoszonym w programie,

- Zajęcia warsztatowe nt. HIV/AIDS,
- Umieszczenie informacji na stronach internetowych szkół,
- Informacja przez szkolny radiowęzeł,
- Uczestnictwo w dyskusjach na temat HIV/AIDS i uzależnień.

Ponadto w ramach Krajowego Programu Zwalczenia AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV w 2016 roku podejmowano działania informacyjno-edukacyjne w ramach kampanii i akcji edukacyjnych :

- **„Mój Walenty jest the best idzie ze mną zrobić test”**- akcja profilaktyczna skierowana do młodych, pełnoletnich osób, celem zachęcenia do wykonania testu w kierunku HIV, a tym samym promowanie zachowań prozdrowotnych wśród młodzieży oraz przyjmowania pozytywnej postawy wobec osób żyjących z wirusem
- **Światowy Dzień AIDS**- obchodzony **1 grudnia każdego roku**. Jest on okazją dla ludzi na całym świecie do zjednoczenia się w walce przeciwko HIV, okazania wsparcia dla ludzi żyjących z HIV oraz wspomnienia osób zmarłych na AIDS.
W dniu 5 grudnia 2016r. w ramach ŚDA zorganizowane zostało spotkanie profilaktyczne z kobietami osadzonymi w Areszcie Śledczym w Nisku. Przedstawiono wykład nt. najważniejszych informacji dot. zakażenia wirusem HIV, sytuacji epidemiologicznej oraz możliwości wykonania testu w kierunku HIV.
- **„Coś was łączy? zrób test na HIV”**- kampania informacyjna, która zachęca do poznania swojego statusu serologicznego, upowszechnia informacje nt. HIV/AIDS i sposobów zmniejszania ryzyka zakażenia

PROGRAM EDUKACYJNY DLA UCZNIÓW KLAS I SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH „WYBIERZ ŻYCIE-PIERWSZY KROK”

Program „Wybierz Życie – Pierwszy Krok” skierowany jest do uczniów szkół ponadgimnazjalnych – dziewcząt i chłopców z klas I, rodziców uczniów oraz kadry pedagogicznej.

Celem głównym programu jest zmniejszenie występowania i umieralności na raka szyjki macicy i zwiększenie poziomu wiedzy na temat profilaktyki.

W powiecie niżańskim program realizowany był w 5 szkołach ponadgimnazjalnych i 1 gimnazjum. Ogółem edukacją objęto 549 uczniów, 251 rodziców.

PROGRAM EDUKACYJNY Z ZAKRESU PROFILAKTYKI CZERNIAKA DLA SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH „ZNAMIĘ! ZNAM JE?”

Celem jest zwiększenie świadomości młodzieży na temat czerniaka – jednego z najbardziej agresywnych nowotworów skóry, zachęcić do regularnego badania skóry oraz przestrzegania podstawowych zasad ochrony przed czerniakiem.

W roku szkolnym 2015/16 w powiecie niżańskim do programu przystąpiło 2 szkoły ponadgimnazjalne.

W programie udział wzięło 125 uczniów i 30 rodziców.

Program został poszerzony o nowe szkoły w roku szkolnym 2016/17.

W ramach prowadzonej działalności obchodzono **Światowy Dzień Zdrowia** przypadający każdego roku na dzień 7 kwietnia. W roku 2016 hasłem przewodnim ŚDZ była „Cukrzyca”. Informacje zostały przekazane do podmiotów leczniczych, samorządów lokalnych oraz lokalnych mediów.

Dodatkowo przy współpracy z pionem Higieny Dzieci i Młodzieży w trakcie trwania akcji letniej „**Bezpieczne wakacje**” i akcji zimowej „**Bezpieczne ferie**” organizowane były spotkania z uczestnikami form wypoczynku.

Celem akcji było zapewnienie uczestnikom bezpiecznego wypoczynku poprzez zmniejszenie liczby wypadków, zachorowań i zakażeń podczas wakacji i ferii. Przekazywane były informacje nt. bezpiecznego zachowania się podczas wakacji i ferii, Zwrócono uwagę na problematykę zażywania „dopalaczy” oraz innych używek, na które mogą być narażeni. Organizowano warsztaty, w których uczestnicy mieli możliwość

wykonywania ćwiczeń z wykorzystaniem alkogogli i narkogogli. W ramach prowadzonych działań przekazywane były materiały informacyjno-edukacyjne.

Prowadzono działania informacyjno-edukacyjne mające na celu zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie profilaktyki grypy w tym promowanie szczepień ochronnych.

PODSUMOWANIE

Programy profilaktyczne są dostosowane do potrzeb rozwojowych uczniów i potrzeb środowiska lokalnego. Realizacja programów odbywa się w ramach zajęć dydaktyczno – wychowawczych prowadzonych w szkołach podczas godzin wychowawczych przez wychowawców, pedagoga, spotkań z przedstawicielami służby zdrowia, pracownikiem Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Nisku – Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia, przedstawicielami policji.

Przy organizacji akcji i kampanii w analizowanym okresie współpracowano z lokalnymi mediami, Starostwem Powiatowym, Urzędami Gmin i Miast, Urzędami Gmin, Samodzielnym Publicznym Zespołem Zakładów Opieki Zdrowotnej w Nisku, Komendą Powiatową Policji w Nisku, Biblioteką Pedagogiczną w Tarnobrzegu-Filią w Nisku, Niżańskim Centrum Kultury „Sokół” Specjalistycznymi Gabinetami Ginekologiczno-Położniczymi, placówkami nauczania i wychowania, Poradnia Uzależnień w Nisku, Aresztem Śledczym w Nisku, podmiotami leczniczymi, poradniami K, zakładami pracy, domem dziecka, organizatorami wypoczynku letniego i zimowego.

W 2016r. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Nisku objęła Patronat nad IX Festiwałem Przedszkolaków Piosenki Promującej Zdrowie.

W ramach monitorowania realizacji programów w placówkach oświatowych zaplanowano 86 wizytacji (4 wizytacji zaplanowanych nie zostało wykonanych ze względu na zawieszenie przez szkoły realizacji programu w danym roku szkolnym). Ponadto wykonano 3 wizytacje nieplanowane. Łącznie w roku szkolnym 2015/16 wykonano 85 wizytacji.